

OSTOROS

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV 2017

OSTOROS

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV 2017

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	6
POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ.....	9
OSTOROS BEMUTATÁSA.....	10
ÖRÖKSÉGÜNK.....	13
OSTOROS TELEPÜLÉSSZERKEZETÉNEK KIALAKULÁSA.....	18
TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK.....	21
TÖRTÉNETI FALUKÖZPONT.....	22
FALUSIAS KARAKTER.....	24
KERTVÁROSIAS KARAKTER.....	25
MODERN LAKÓPARK.....	26
PINCÉS TERÜLET.....	28
GAZDASÁGI TERÜLET.....	30
ÁTALAKULÓ TERÜLET.....	31
AJÁNLÁSOK.....	32
TÖRTÉNETI FALUKÖZPONT ÉS FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK FALUSI LAKÓHÁZAI.....	33
KERTVÁROSIAS KARAKTER.....	48
MODERN LAKÓPARK.....	57
PINCÉK.....	65
GAZDASÁGI TERÜLET.....	70
KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA – UTCÁK, TEREK.....	76
AZ EGRI ÚTI LAKÓPARK.....	77
FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK.....	84
KIEMELT JELENTŐSÉGŰ KÖZTERÜLETEK.....	87
A BORÁSZAT – IPARI LÉTESÍTMÉNY A TELEPÜLÉS KÖZPONTJÁBA ÉKELŐDVE.....	92
AZ OSTOROSI-VÍZTÁROLÓ.....	93
A TELEPÜLÉS KAPUI.....	94
UTCABÚTOROK A TELEPÜLÉSEN.....	96
HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK.....	99
BURKOLATOK, LÉPCSŐK ÉS TÁMFALAK A TELEPÜLÉS KÖZTEREIN.....	103
ÁTALAKULÓ TERÜLETEK FEJLESZTÉSE.....	105
JAVASLATOK KORTÁRS PÉLDÁKON KERESZTÜL.....	105
NÖVÉNY-ALKALMAZÁSI JAVASLATOK.....	108

1

BEVEZETÉS

A Településképi Arculati Kézikönyv elkészítésének célja az, hogy Ostoros települési értékeinek bemutatásán keresztül tárja fel a település szépségeit és értékeit, és hívja fel lakosságának figyelmét az épített és táji környezet kiemelkedő értékeire.

A bemutatott értékeken keresztül tudunk a jövő számára utat mutatni a települési környezet fejlődéséhez.

A településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján minden településnek el kell készíteni a teljes közigazgatási területére kiterjedő, új településképi rendeletét, illetve az alátámasztó munkarészét, a Településképi Arculati Kézikönyvet. A Településképi Arculati Kézikönyv, azaz aTAK meghatározza a településképi jellemzőket, településrészek arcuati jellemzőit és értékeit, a minőségi formálásra vonatkozó javaslatokat, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemeket.

A TAK elkészítésével, annak ajánlásaival a településen élők számára szeretnénk iránymutatást adni személyes álmaik és építési szándékuk minél jobb színvonalú megvalósításához.

[1] FALUSIAS UTCAKÉP
fotó: Grafit Műterem Kft.

A kézikönyv meghatározza a település településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel, a településkép minőségi formálására vonatkozó javaslatokat, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemeket, beépítési vázlatokat, egyúttal irányt mutat az építetőknek.

Az építészet sokszínűségét a változatos utcák, terek, épületek sokasága adja. A lakóházak szépségéről megoszlanak a vélemények. Általános építészeti szabályok híján az egyes házak megjelenése igen eltérő lehet, ami sokszor zavaros településképet eredményez. Hagyományos építészetünkkel elvesztettük a kapcsolatot, már nem emlékszünk azokra az elvekre, amelyek a szép, régi faluképeket eredményezték.

[2] SZALAGTELKES BEÉPÍTÉS - LÉGIFELVÉTEL
fotó: Carrot Media

2

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ

Tisztelt ostorosi és leendő ostorosi lakosok!

Hosszú évszázadok alakították ezt a csodálatos környezetet, ami most körbevesz bennünket. Az itt élők hagyománytisztelete, fejlődni vágyása, jövőképe formálta, formálja településünket. Büszkeséggel tölt el, hogy fejlődő, kiváló értékekkel bíró község Ostoros. Biztos pont mindannyiunk számára. Ahol nemcsak lakni, de élni is érdemes! Ahová jó hazajönni, jó dolgozni, vállalkozni, otthon, ami a múltunkat is őrzi. Olyan otthon, ami általunk, velünk együtt él, formálódik, fejlődik.

A település fejlődése rendkívül sokszínű területhasználatot és térbeli funkcionalitást eredményezett megkülönböztető építészeti jellegzetességek jegyeivel, beépítetlen területrészeivel, zöldfelületeivel, mely sajátos úthálózat, telekszerkezet, beépítési mód és természeti sajátosságok összességével jellemezhetők. Az ófalusi rész, a lakóparkok, a pincesorok, a növénykultúránkra jellemző szőlőültetvények meghatározóak az itt élő, közel 3000 fős lakosság számára. Ezért is kiemelt célunk az épített és természeti értékek megőrzésével összhangban álló tudatos településfejlesztés. E képekkel gazdagított kézikönyv célja, hogy a település bemutatásával, értékeink megismertetésével segítséget nyújtson szűkebb környezetük kialakításához. Legfontosabb feladatunk az iránymutatás a közös lakóhely, az innovatív jövő kialakításához, melyet Önökkel együtt építünk.

Böjt László
polgármester

[3] OSTOROS LÁTKÉPE
fotó: Fényérték Stúdió

2

OSTOROS BEMUTATÁSA

Településkép, település- és tájkarakter

Egertől 6 km-re délkeletre a Bükkalján található csendes, nyugodt település. Egerrel, Andornaktályával, Novajjal, Szomolyával és Noszvajjal határos. Ezt a tájat az apróbb falvak jellemzik, melyek a szűk patak völgyek mentén jöttek létre, köztük Ostoros is. A település az Ostoros-patak észak-déli irányban húzódó völgyében helyezkedik el, nevét az Ostoros vizéről nyerte, amelyet Anonymus Ystoros néven említ. Északi határában található az Ostoros-patak felduzzasztásával létrehozott 30 hektár felületű víztározó (Ostorosi-tó). A tó mellett 50 °C hőmérsékletű lefojtott hévízkút található.

Az 1367-es évből lehet betelepülésre utaló adatokat találni. Kedvező földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően a szőlő- és bortermelés vált legfőbb tevékenységgé a településen, azonban az 1552-es egri ostrom alatt a törökök által Ostoros is elpusztult és csak az 1780-as évek után kezdett el újra benépesülni. Sajátságai a pincelakásokból álló pincesor; a völgyben a templom alatt komoly birtokközpontot és pincét alakítottak ki.

[4] KERTVÁROSIAI UTCAKÉP
fotó: Grafit Műterem Kft.

A filoxéravészt követő elvándorlás itt is éreztette a hatását. A falu XX. sz.-i benépesülése során tovább bővült a pincelakásokból álló pincesor, amely több szintben alakult ki. Ostoros területének mintegy felét egészen az 1940-es évek végéig az egri káptalan birtokolta. A település 1950-ig Borsod megyéhez tartozott, akkor csatolták Heves megyéhez. Ostoros négy részén is voltak és vannak pincelakások: Szépasszony-völgy, Csaba vezér utca, Gárdonyi Géza, Arany János utcák. A barlanglakásokat sok esetben a borospince szomszédságában építették, esetleg pincelejárattal összekötve vajták ki. A feltárt pincék száma 700, alapterületük meghaladja a 23.500 m²-t.

[5] KÖZSÉGI KÖNYVTÁR
fotó: Grafit Műterem Kft.

[6] ALAPSZOLGÁLTATÁSI KÖZPONT
forrás: www.ostoros.hu

A továbbiakban megpróbáljuk bemutatni, hogy Ostoros egyes részeire milyen építési és építészeti tulajdonságok jellemzőek. Ezek szem előtt tartásával elérhető, hogy az új építésű házak ne idegenként, hanem ismerősként jelenjenek meg a többi ház között, így segítsék Ostoros karakterének őrzését. Előbb azonban bemutatunk egy válogatást azokból az épületekből, amelyek sajátos értéküknel fogva már hosszabb ideje Ostoros identitását erősítik.

A településen az alap intézményi infrastruktúra kiépült, a bölcsőde, óvoda, iskola, orvosi rendelő méretei az igényeknek megfelelnek, bővítésük nem tervezett.

A falu központjában a forgalom zajától távol, biztonságos, szép természeti környezetben várja és fogadja a hozzá érkező gyermekeket a Szőlőfürt Óvoda, amely 2013-ban teljesen megújult és jelentősen bővült.

Vele szemben találjuk a Rédei Miklós Községi Házat, mely helyet ad a könyvtárnak, falugyűléseknek, rendezvényeknek is. Műszaki állapota miatt évekig zárva tartott, de 2014-es felújítása óta újra látogathatóvá vált.

Az Egri út mentén déli irányban haladva a Kossuth Lajos téren található az Alapszolgáltatási központ, amely számos szociális szolgáltatás révén igyekszik megkönnyíteni a segítségre szoruló lakosok helyzetét.

[7] SZŐLŐFÜRT ÓVODA
fotó: Grafit Műterem Kft.

3

ÖRÖKSÉGÜNK

Településképi szempontból meghatározó, műemléki és természeti értékek, településképi jellemzők

Az Egri út mentén elhelyezkedő római katolikus templomot Mandler György prefektus építtette 1742-ben, barokk stílusban. Szent István király tiszteletére szentelték fel. Tornyában három harang lakik. Az első 35 cm átmérőjű harangot ismeretlen mester készítette, a második 46 cm átmérőjű és Matthias Bernecker munkáját dicséri. A harmadik 57 cm átmérőjű harangot 1923-ban öntötte a Harangművek Rt.

[8] RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM
fotó: Grafit Műterem Kft.

Ostoros és a térségben lévő települések külterületi területhasználatában a területi adottságok miatt a szőlőkultúra nagy szerepet játszik. A településre jellemző, hogy már a korábbi századokban kialakult a pincelakások rendszere, azonban a XX. századig a folyamatos településnövekedés következtében sok esetben már más tulajdonosa volt a háznak, illetve a mögötte lévő pincének és pincelakásnak. Főképp az 1925-ös földrengés után vált általánossá, hogy sok új ház épült a pincelakások elé – melyek inkább már csak raktárként, istállóként szolgáltak. Kialakulásának ideje kérdéses, de a XVI. században már léteztek ilyen építmények, hiszen a helyiek ide vonultak a török pusztítások elől és hosszabb ideig ott is laktak. Nagyrészt azok a nincstelenek laktak a pincelakásokban, akik nem rendelkeztek földdel és summásként keresték kenyerüket. A pincelakások a faluban négy fő csoportban helyezkednek el: a Szépasszonyvölgy utcában, a Csaba vezér utcában, az egykori Verempartnak nevezett részen (a mai Arany János és Honvéd utcákban), valamint a Dombon (a mai Gárdonyi utcában). A pincelakások két helyiségből, egy konyhából és egy szobából álltak. A két helyiség mellett általában egy harmadik nyílás is vezetett a hegybe, ez volt a pince. A pincelakásokhoz tartozó pincék nem voltak nagyok, általában 6-7 métereseek.

[9] PINCELAKÁS TORNÁCCAL
fotó: Grafit Műterem Kft.

Az egyre kevesebb számban lévő kutakból Ostoroson még találni párat, melyek mind régi időket idéző értéként tűnnek fel egy-egy útszakasz mentén.

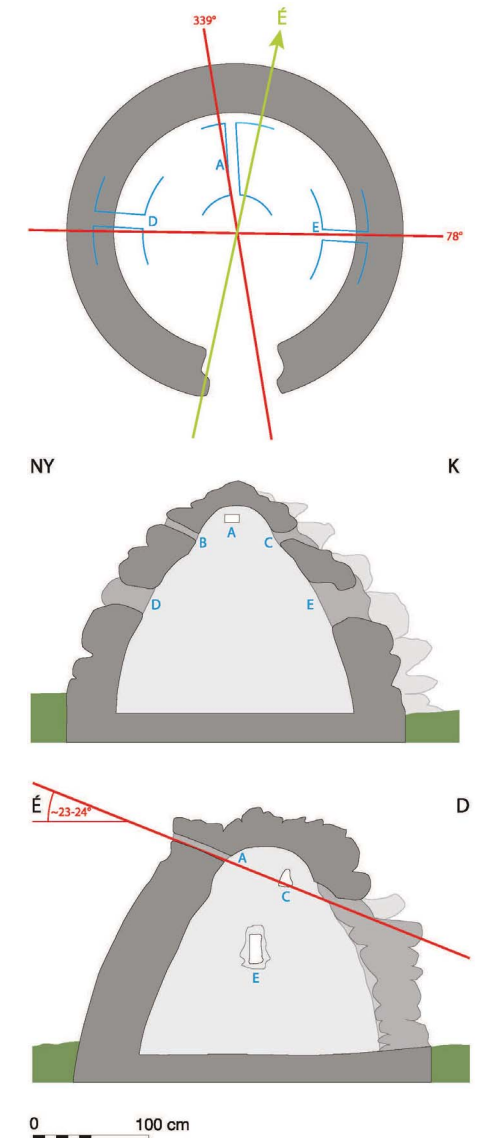
[10] KERES KÚT
fotó: Grafit Műterem Kft.

Feltehetőleg a török uralom alatt épült "Csúnyamunka", amely egy különös építmény Ostoros külterületén, a falutól észak-keletre magasodó Elő-hegy tetején. Forrásvízi mészkőből (darázkőből) épült, kör alaprajzú, alakja méhkasra emlékeztet. Egy ajtaja és két ablaknyílása van. Külső oldalán a falazatban kialakított feljárt vezet fel az építmény tetejére. A szózhagyomány szerint a tornyot egy titkos járat kötötte össze az egri várral.

[11] CSÚNYAMUNKA
forrás: <http://lithosphaera.hu>

[12] ALAPRAJZ ÉS KERESZTMETSZET
forrás: <http://lithosphaera.hu>

A település természeti örökségéhez tartozik a Víz tározó valamint a Kegyeleti Emlékpark is.

Az 1980-as években a falutól északra kialakított víztározót, mely az Egyetértés Szövetkezet és a községi tanács birtokában volt, 2002-ben privatizálták, amikor is a szövetkezet saját tulajdonrészét elérte. Az új tulajdonos egyéni vállalkozó megszüntette a fürdési lehetőséget és horgásztavat alakított ki. Helyi védelemre javasolt természeti értékek: Ostorosi víztározó-tó északi területe, Ostoros és Rakottyás patak völgye.

[13] VÍZTÁROZÓ
fotó: <http://elmenyekvolgye.hu>

2006. augusztus 20-án adták át a Szent István-szobrot és a gyönyörű parkot, melyet az 1964-ben bezárt régi temető helyén alakítottak ki. (Az ott eltemetetteket nem exhumálták, maradványaik ugyanott nyugszanak, a sírköveket azonban átvitték az új temetőbe.) Ezzel a Művelődési Ház és az Óvoda közvetlen szomszédságában egy új faluközpont alakult ki. A park burkolata madártávtól nézve egy angyalt formáz. Az 1956-os emlékmű nemzeti színű gránitból készült és nem csak a lyukas zászlót, de Ostoros címerét, a dombon álló keresztet is megidézi.

[14] KEGYELETI EMLÉKPARK
fotó: Poltrade Bt.

4 OSTOROS TELEPÜLÉSSZERKEZETÉNEK KIALAKULÁSA

Első katonai felmérés (1763-1787)

Ostoros az Ostoros-patak vizéről kapta nevét, melyet már Anonymus megemlégett, akkor még Istoros név-alakban. Az első komoly betelepülésre utaló adatokat lehet találni az 1367-es évből. 1446-ban telepítettek először szőlőt a falu határában, ettől kezdve meghatározó jelentőséggel bírt a település életében a szőlő- és bortermelés. Eger 1552-es ostromát követően Ostorost is elpusztították a törökök, ezután közel 100 évig néptelen volt a terület, a szarvaskői várhoz rendelték. Az 1780-as években kezdett ismét benépesülni a település, mikor az egri papi szeminárium tulajdonába került.

Második katonai felmérés (1806-1869)

Az 1771 évi úrbérendezés során a község határát az első osztályba sorolták. 1859-ben a paraszti és majorsági tulajdonban lévő szőlőterületek 754 kataszteri holdat tettek ki. A község 1834-es pecsétlenyomatán négyfürtű szőlőtőke található.

A térképen jól látható a település növekedése, ekkor már elkezdett kiépülni a Szépasszonyvölgy utca, a Deák Ferenc utca, a Széchenyi István út és az Iskola utca környéke.

Harmadik katonai felmérés (1869-1887)

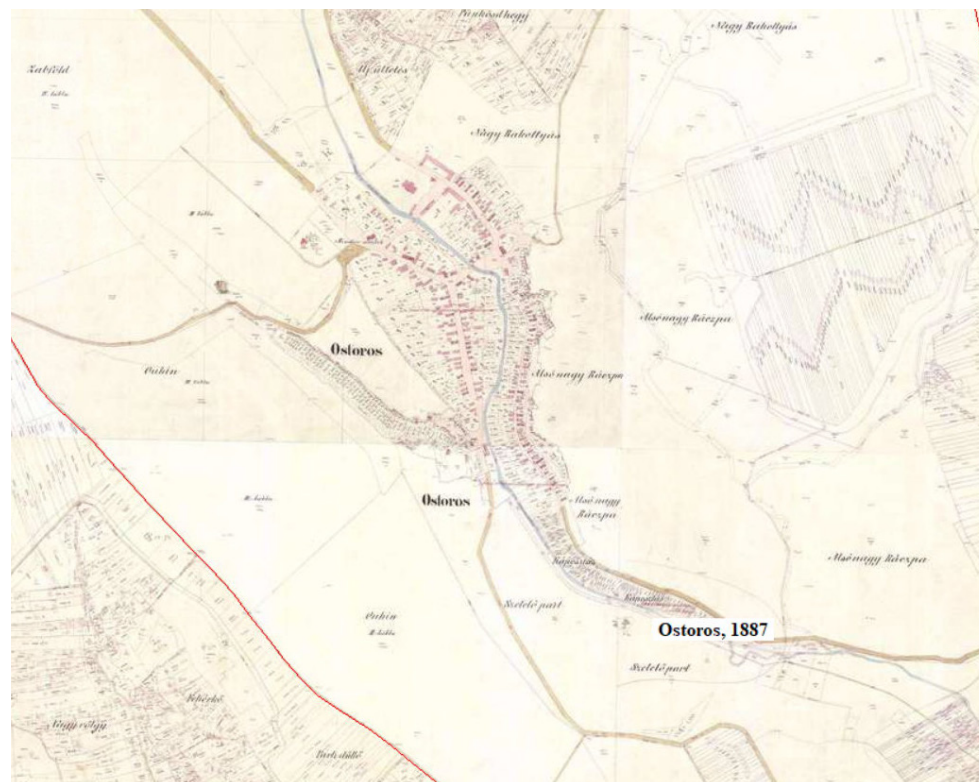
A filoxéravész követő elvándorlás itt is érezte a hatását. 1870-ben 1197 lakost írtak össze, 1880-ban 1130-at. Ezt követően újra növekedésnek indult a falu lakossága, 1891-ben már 1313-an lakták Ostorost. Ekkor már áll a település temploma és a régi temető is.

OSTOROS

Kataszteri térkép (1887)

Andornaktályát Mezőkövesddel összekötő 2502-es út nyomvonala már ezen, az 1887-es térképen is jól látható. A település fontos feltáró útja a az 1887-es térképen még az Arany János utca volt, míg a mai Mezőkövesdi út (2503-as) még a Káposztás földek másik oldalán haladt. Fontos útként szerepel még a térképen a Kistálya felé, illetve a Kenderföldek felé vezető út. A térképen látható a régi temető helye is, a mai Kegeleti Park helye.

OSTOROS TELEPÜLÉSSZERKEZETÉNEK KIALAKULÁSA /19

A falu benépesülése során tovább bővült a pincelakásokból álló pincesor, amely több szintben alakult ki. Ostoros területének mintegy felét egészen az 1940-es évek végéig az egri káptalan birtokolta, a völgyben a templom alatt komoly birtokközpontot és pincét alakítottak ki. A település egykori településmagja a jelenlegi belterület déli, dél-keleti része; hosszabb és keskenyebb utcákkal.

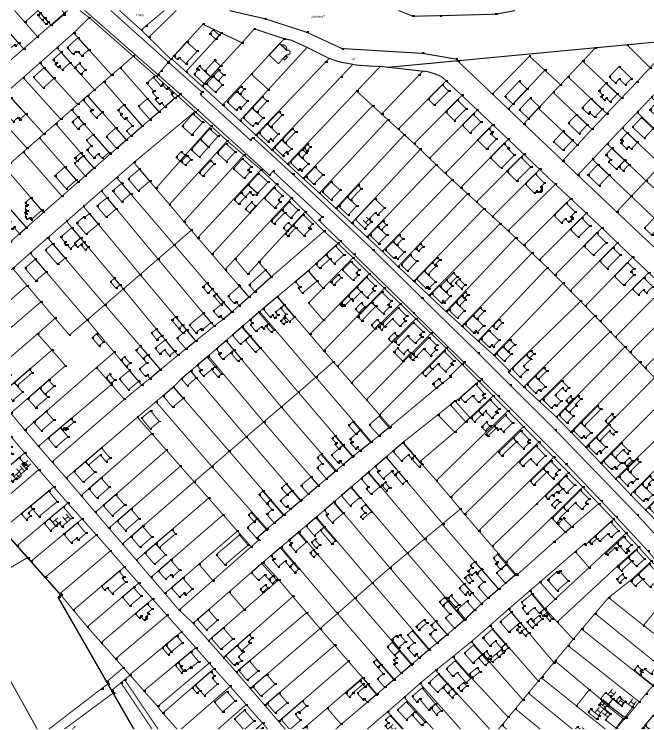
1925. január 31-én földrengés rázta meg Ostorost. A pincelakások falai több helyen megrepedtek, nagyon sok lakhatatlanná vált. Az épített házak közül soknak ledőlt a tűzfala vagy az oromzata, több helyen a kémények is leszakadtak. A település akkori 406 épületéből csak 8 maradt ép. Állami segítséggel ezt követően sok házat emeltek, ekkor épültek az egykori Alvég és Felvég (a mai Honvéd és Arany János utcák) házai. A település a régi magtól északra, a domborzati adottságokat, továbbá az Ostorosi-patak medrét is figyelembe véve elsősorban a főút nyugati oldalán terjeszkedett.

A II. világháború után Ostorost 1950-ben Borsod megyétől Heveshez csatolták. A község fejlődése a szocialista érában tipikus jeleket viselte magán: elindult a szövetkezetesítés, megalakult a helyi Egyetértés Szövetkezet. Az 1960-as években elsorvadtak a nehezen megközelíthető helyeken lévő szőlőültetvények, mivel azokat a szövetkezeti rendszerben már nem lehetett gazdaságosan megművelni. A TSZ ezt megpróbálta ellensúlyozni nagyobb szőlőtáblák kialakításával az egykori káptalani birtokok helyén a korszerű nagyüzemi gazdálkodás jegyében. Eger közelsége és a jobb élet reménye azonban a lakosságot jellemzően Magyarország sok más településéhez arra készítette, hogy a városba költözzön; ezért a község lakossága egészen a rendszerváltozásig folyamatosan csökkent. A rendszerváltozást követően a szőlők szétesztása és telkek kimérése lassú, de fokozatos népességnövekedést hozott magával, melynek következtében a lakosság létszáma kb. 40%-al emelkedett.

A legújabb településrész szerkezetében élesen elkülönül, a párhuzamos és merőleges telekosztások helyett íves, rendezett közterületek kialakítását támogató telekosztások történtek; a „megszokott” falusi-as beépítések helyett kertvárosias beépítések alakultak ki.

[15] TELEPÜLÉSMAG
forrás: Ostoros község ingatlannyilvántartási alaptérképe

[16] ÚJKORI TELEKOSZTÁS
forrás: Ostoros község ingatlannyilvántartási alaptérképe

[17] LEGÚJABB-KORI TELEKOSZTÁS
forrás: Ostoros község ingatlannyilvántartási alaptérképe

4 TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

A lakóterületek állapota vegyes képet fest, megtalálhatóak a régi településmag szűk utcái, sűrű, alacsony építménymagasságú, régebbi korokat idéző, zömében felújítást és korszerűsítést igénylő beépítései. Az inkább falusias jellegű beépítések mellett azonban kertvárosias épülettípusok is megjelentek, nagyobb tömeggel, magasabb építménymagassággal. Egyes utcákban, utcaszakaszokon a beépítések egymáshoz illeszkedően, hasonló stílusban, hasonló tetőformával és tetőfedési anyaggal, színben harmonizáló homlokzattal, míg másutt nagyon eltérően, más tetőfedéssel, más épülettömeggel és nyílásosztással, eltérő kerítéssel épültek. A lakóházak az utcafrontra épültek. A települési lakóingatlanok között a földszintes, földszint + tetőtér, illetve 2 szintes épületek vegyesen fordulnak elő. A fellelhető tetőidomok széles skálán mozognak, az egyszerű nyeregetőtől a sátoztetőn át a bonyolultabb tetőformákig.

4.1 TÖRTÉNETI FALUKÖZPONT

A karakterre jellemző a mindössze 10-14 m széles homlokvonalú, de akár 120 méter mély, hosszú telken oldalhatáron álló, helyenként tornáccal bővített lakóházak, amelyek többségében bővített, szélesebb utcafrontú (kétoldali vállban végződő, ún. "füles ház") vagy kockaház típusból fejlesztett új lakóházakkal vegyesen sorakoznak. A területen fennmaradt még a gazdasági kertművelés. A hagyományos falusi karakterben megjelennek utcavonallal párhuzamos, többnyire üzlet vagy falusi kisintézmény épületek is. A beépítési magasság a lakóházaknál jellemzően földszintes.

[18] EGYTRAKTUSÚ TORNÁCOS HÁZ
fotó: Grafit Műterem Kft.

[19] UTCAFRONTI HOMLOKZAT
fotó: Poltrade Bt.

[20] TÖRTÉNETI LAKÓHÁZAK LÁTKÉPE
fotó: Grafit Műterem Kft.

4.2 FALUSIAS

A lakóterület legnagyobb részét kitevő karakter, amelyben első sorban az utcavezetés és telekstruktúra tér el a történeti faluközponttól. Az utcák vonalvezetése egyenes, derékszögű rendszert alkot. A telkek méretben és geometriában is kis szórást mutatnak. A keskeny, hosszú, kertművelésre alkalmas telkekkel ellentétben szélesebbek, és rövidebbek (átlagban 20mx60m a jellemző méreteik), és jellemzően csak díszkertként, pihenőkertként funkcionálnak.

Ennek megfelelően a lakóházak közül is szinte eltűnnek a régi, keskeny, hosszúházak. Túlnyomó részben kockaházak alkotják ezt a karaktert, de kisebb részben megtalálhatóak a nagyobb léptékű, vegyes formavilágú, néha két szintes, modernebb családi házak is. A beépítési mód itt is oldalhatáron álló, ami gyakran szerencsétlen építészeti megoldásokat generál a modernebb családi házak esetében.

[21] KOCKAHÁZ UTCAI HOMLOKZATA
fotó: Grafit Műterem Kft.

[22] FALUSIAS KARAKTERŰ UTCAKÉP
fotó: Grafit Műterem Kft.

4.3 KERTVÁROSIAS

A belterület széléin megjelenő újabb beépítés, melynek utcavezetése és telekstruktúrája megegyezik a falusias karakterével, de lakóházai között a kétszintes, változatos tömegformálású és összetettebb tetőidomú épületek dominálnak, helyenként utcafronti garázzsal.

Az udvarok szintén pihenő- és díszkertek, de a falusias karakteréhez képest sokkal gazdagabbak a közterületek zöldfelületei. Szinte minden utcában található rendezett fasor is.

[23] KÉTSZINTES KERTVÁROSI LAKÓHÁZ
fotó: Grafit Műterem Kft.

[24] KERTVÁROSI KARAKTERŰ UTCAKÉP
fotó: Grafit Műterem Kft.

4.4 MODERN LAKÓPARK

Új kialakítású, jellemzően zárt sorú, vagy szabadon álló beépítésű, kis telekméretű terület. Földszintes, ill földszint +1 emelet szintszámú épületek jellemzőek, sok esetben utcafronti garázzsal, beállóval. A telek használata jellemzően pihenőkert, kiskert. A területen leginkább feltűnő a nagyon vegyes építészeti stílusokat felvonultató, zárt sorú beépítés. A közterületek kiemelkedően rendezettek, de a növény társítás szintén koncepció nélküli.

[25] ZÁRTSORÚ LAKÓHÁZSOR HÁTSÓ HOMLOKZATA
fotó: Grafit Műterem Kft.

[26] SZABADONÁLLÓ MODERN LAKÓHÁZ
fotó: Grafit Műterem Kft.
[27] MODERN LAKÓPARK LÉGI FELVÉTELEN
fotó: Carrot Media

4.5 PINCÉS TERÜLET

A település sajátossága a pincelakásokból álló pincesor. A völgyben a templom alatt komoly birtokközpontot és pincét alakítottak ki. A barlanglakások szinte teljes egésze mára tönkrement, de a pincesorok jellegzetes hangulata megmaradt. Néhány helyen tájidegen építőelemekből (pl. zsalukó) támasztották meg a pince homlokzatát, különböző előtetőket építettek.

[28] VOLT PINCELAKÁSOK BEJÁRATAI
fotó: Poltrade Bt.

[29] NAPJAINKBAN HASZNÁLT PINCELAKÁS
fotó: Grafit Műterem Kft.
[30] LÉGIFELVÉTEL A PINCÉS TERÜLETRŐL
fotó: Carrot Media

4.6 GAZDASÁGI TERÜLET

A történeti faluközpont és a kertvárosias terület között lévő borászat területe. A karakterre jellemzőek a nagyméretű, magas, pusztán technológiai igények alapján épült épületek, tartályok.

[31] OSTOROSI BORÁSZAT LÁTKÉPE
fotó: Grafite Műterem Kft.

4.7 ÁTALAKULÓ TERÜLET

Az Ostorosi-víztározó nyugati partján lévő, korábban zártkertként használt területen csupán néhány kis kerti építmény, épület áll.

[33] A 30 HEKTÁR TERÜLETŰ VÍZTÁROZÓ
fotó: Grafit Műterem Kft.

[32] JELENLEG HORGÁSZPARADICSOM
fotó: Grafit Műterem Kft.

5

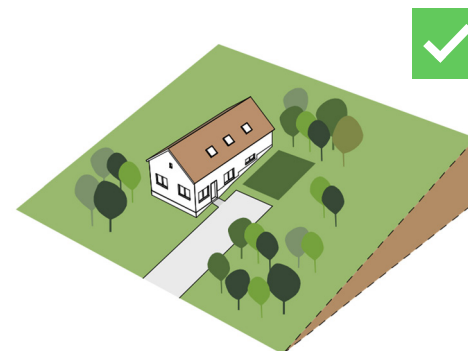
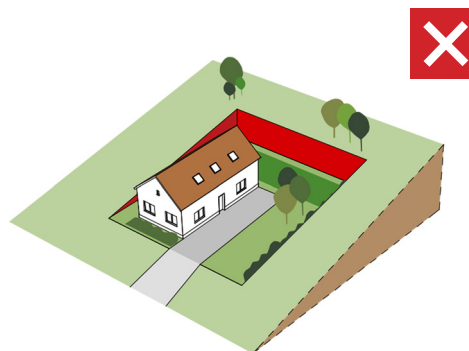
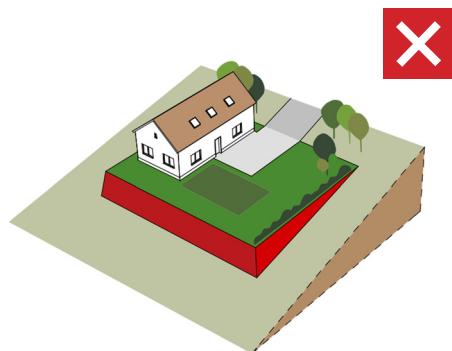
AJÁNLÁSOK

TELEPÜLÉSRE JELLEMZŐ ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Hiába jó a tömeg, szépek az arányok, megfelelő a szín, ha részletek elnagyoltak, oda az egész. Figyeljük meg régi épületeink részleteit. Mi ezen szerkesztésekhez igyekszünk útmutatót adni, hogy egy rendezett falu képét erősíthessük.

TEREPALAKÍTÁS

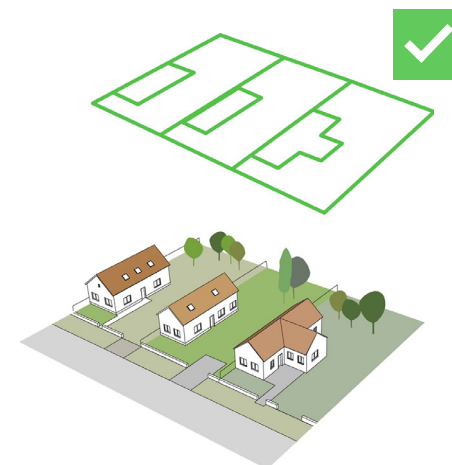
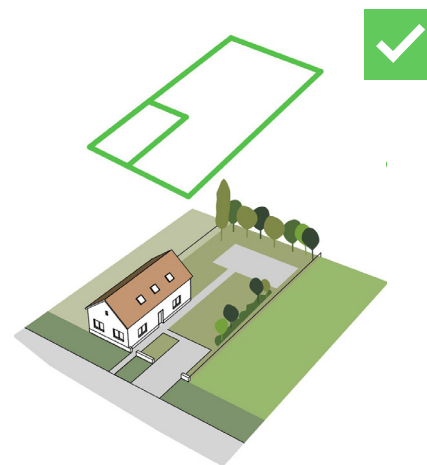
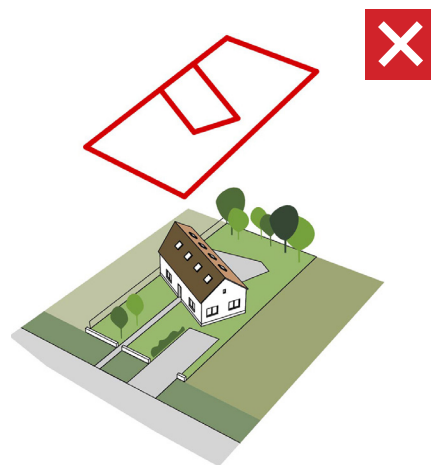
Ostoros egy völgyben fekszik, így akadnak olyan telkek, amelyek felfutnak a hegyoldalra. Általánosságban elmondható, hogy a házak terepre illesztésénél törekedni kell a lehető legkevesebb föld megmozgatására. Nem elfogadható az épület földbe vájása, az így kialakuló mélyedésben az esővíz összegyűlik, a kert rosszul használható. Nem elfogadható továbbá a ház teljes kiemelése sem, mivel így a ház feltűnő platóra kerül, kiemelkedik szomszédai közül.

5.1 TÖRTÉNETI FALUKÖZPONT ÉS FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK FALUSI LAKÓHÁZAI

5.1.1 TELEPÍTÉS

A falusias házak beépítése az építési övezetben oldalhatáron álló. Telken belüli elhelyezkedése az utcára merőleges rendszerű, azonos méretű előkerttel. A nem utcával merőlegesen telepített, indokolatlanul nagymértékben hátrahúzott családi ház építése nem javasolt. Egy-egy esetben, így például a Deák Ferenc úton, fűrészfogas beépítéssel is találkozhatunk, ennek megtartása javasolt.

5.1.2 TETŐHAJLÁSSZÖG

A falusias házak tetőhajlásszöge azonos, így alakultak ki a jellegzetes utcaképek a hosszú házak homlokzataival.

A meglévő házak közé épülő új házaknak ugyanolyan tetőhajlásszöggel kell épülniük, mint ami környezetükben található.

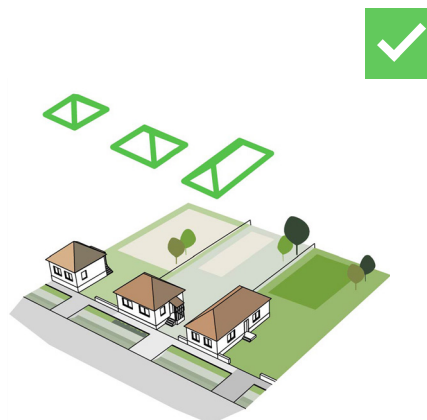
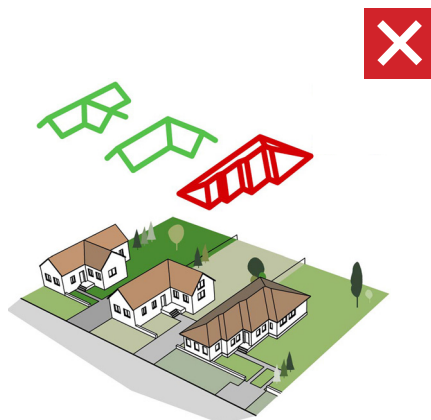
Az épületeket az építési övezetben kialakult gerincirányú és tetőhajlásszögű (35-45°) magastetővel kell kialakítani, cserépfedéssel.

5.1.3 TETŐFORMA

A falusias házak tetőformája egyszerű. A területnek meghatározó arculatát adják a konty, vagy csonkakonty tetős házak magasított oromzattal. Tetőfedése cserép lehet.

Új házak építésénél nem kívánatos a túl tördelt, sok felületből álló, oromfalak nélküli tetőforma.

5.1.4 HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Általánosságban elmondható, hogy a szomszédokhoz harmonizáló színekhez, anyagokhoz való idomulás a követendő.

A történeti faluközpont és a hagyományos falusias házaknál kedvelt megoldás a homlokzatok vakolása legfőképp fehér, törtfehér, világos árnyalatokkal, melyek tisztaságot és egységes képet sugallnak a járókelők felé. Az oromfalak és az ereszt csatlakozásainak túlnyúlásánál alkalmazott vakolatok és téglafelületek, különböző anyagok megfelelő mértékben való társítása szép homlokzatot képez, mely erősíti az egységes karakterű településkép kibontakozását.

Az újabb típusú házaknál gyakori az utcáfront felőli színezett kőporos vakolat, jellemzően tört fehér színekkel, valamint a kő lábázat. A jól megválasztott burkolat nem csak a hangulatot, hanem az épület védelmét is szolgálja.

Az épületek színezései a hagyományosan kialakult, a településkaraktert erősítő, a helyi kőanyag vagy faanyag színével harmonizáló pasztell földszínek, illetve a semleges, (meleg árnyalatú) törtfehér vagy fehér szín alkalmazása ajánlott.

[34] HAGYOMÁNYOS LAKÓHÁZ HOMLOKZATA
fotó: Grafit Műterem Kft.

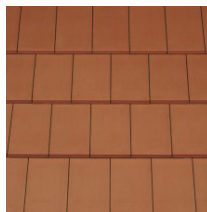
[35] FÜLESHÁZ HOMLOKZATA
fotó: Ostoros Önkormányzata (Vasas Ágostonné)

5.1.5 SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

Ostoroson falusias és kockaházai esetében is jellemzően valamilyen világos, fehér, halványsárga szín a meghatározó és követendő, illetve érdemes pasztell színekre törekedni. Ezen árnyalatok egységet adnak a település számára. A terület, illetve területrészek helyi karakterének megőrzése érdekében a környezettől idegen formai, szerkezeti, anyaghasználati, szín megoldások nem alkalmazhatók, nem illenek az utcaképbe. Egy homlokzaton nem érdemes két színnél többet használni. Tető anyagának javasolt a természetes színű égetett cserép a tájra jellemző formavilágban: hornyolt, hódfarkú hullám, éshódfarkú síkkivitelben. Nagyon világos, rikító színű, természetellenes betoncserepet és mediterrán típusú cserepet ne alkalmazzunk.

Lapostetős, vagy félnyereg tetős melléképületeken, amelyek nem látképvédelmi pontban helyezkednek el megengedhető a mintázat nélküli bitumenes lemez tetőfedés.

Falburkolatra természetes anyag (kő, fa, kisméretű/klinker tégl, vagy terméspala) ajánlatos. Kerüljük a ragasztott kőfelületeket.

EGYENESVÁGÁSÚ
KERÁMIA CSERÉP

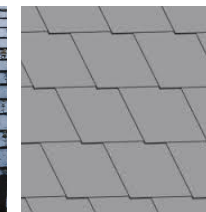
KERMÁMIA
HULLÁMCSERÉP

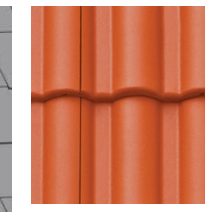
HORNYOLT
KERÁMIA CSERÉP

TERMÉSPALA

SÍKPALA

BETONCSERÉP

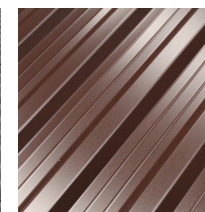
AJÁNLOTT TETŐFEDÉSEK

FÉNYES
CSEREPESEMEZ

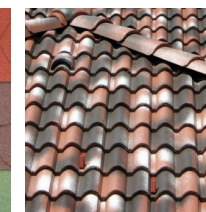
HULLÁMPALA

TRAPÉZLEMEZ

BITUMENES
ZSINDELY

RIKÍTÓ VAGY MINTÁS
BETONCSERÉP

MELLŐZENDŐ TETŐFEDÉSEK

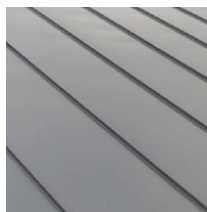

CIKLÓP

VAKOLAT

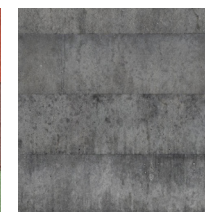
AJÁNLOTT FALBURKOLATOK

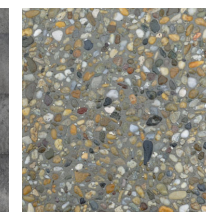
FEMLEMEZ

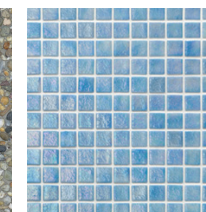
BITUMENES
ZSINDELY

LATSZO
BETON

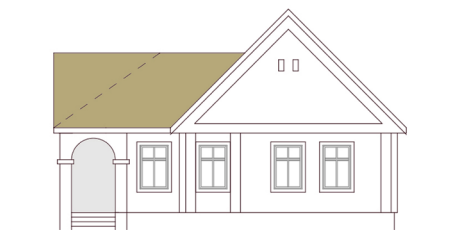

MOSOTT KAVICS

CSEMPE

MELLŐZENDŐ FALBURKOLATOK

SZEBB ARÁNYOKAT ADHAT A HOMLOKZATNAK A KONYTOLT TETŐ OROMZATOSSÁ, VAGY OROMZATOS KONTTYÁ VALÓ ÁTALAKÍTÁSA.

[36] KOCAHÁZ OROMFALASÍTÁSA
fotó: Poltrade Bt

5.1.6 ABLAKOK, AJTÓK, ÁRNYÉKOLÓK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épület tömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy milyen módon tesszük ezt.

A népi építészet házáin, régi középületeken fából készült, osztott ablakokat használtak. Barna, fehér, helyenként a zöld szín alkalmazása volt a legelterjedtebb. Jellemző a faragott díszítés a vízszintes osztásban, sok esetben a nyílászárók alatt, illetve feletti szegélyezés. A módosabb épületek ajtajai fölötti faragott díszítés és az osztott felülvilágító.

A legkedveltebb külső árnyékoló manapság a redőny. Amellett, hogy árnyékol, hőszigetel és növeli az otthona biztonságát is. Nyáron a hideg, télen a meleg megtartásában van fontos szerepe. Válasszunk belső tokos vagy vakolható tokos redőnyt. Külső tokos redőnyt csak abban az esetben válasszunk, ha az nem lép ki a fal síkján kívülre. Ha csak falsíkból kilépő külső tokos redőny férne el, akkor inkább válasszunk zsalugátert.

[37] FALUSIAS KARAKTERRE JELL. FAABLAK
[38] HÁROMOSZTATÚ ABLAK REJTETT TOKOS
REDŐNNYEL

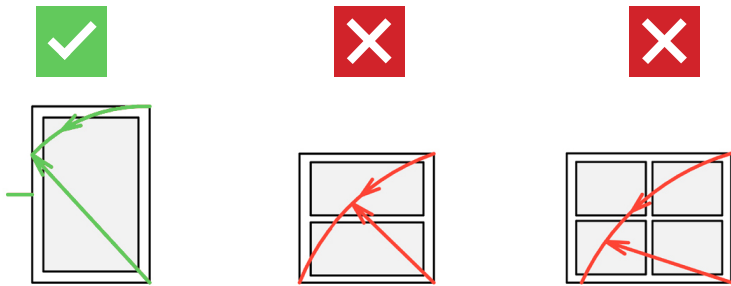
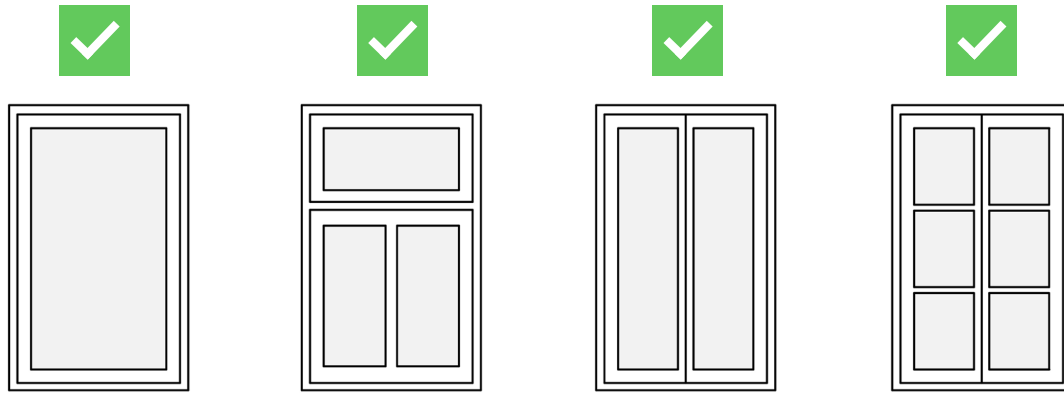
fotó: Grafit Műterem Kft.

[39] ZSALUGÁTERES ÚJ ABLAKRA PÉLDA

[40] KEDVEZŐ ABLAKOSZTÁS

fotó: Poltrade Bt.

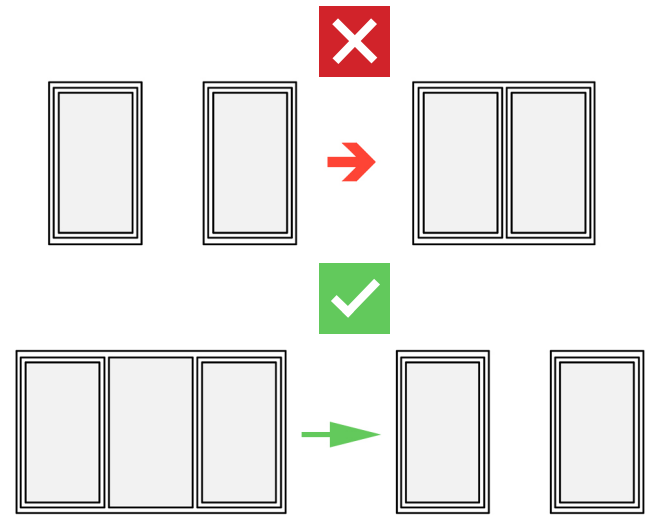

a felső sarokból húzott ív a függőleges oldalt a felezőpont felett messe

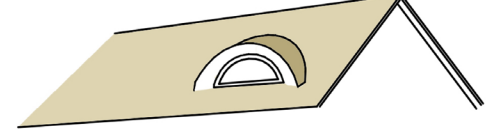
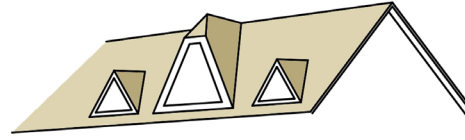
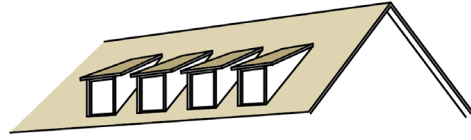
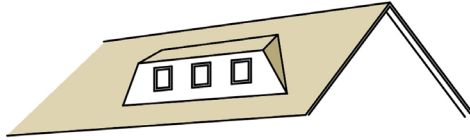
a felső sarokból húzott ív a függőleges oldalt a felezőpont alatt metszi

a felső sarokból húzott ív a vízszintes oldalt metszi

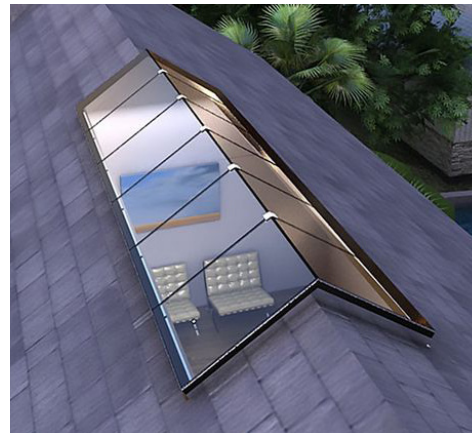

magasabb, mintsem a szélesebb arányok alkalmazása javasolt

FERDE TETŐSÍK ABLAK

TETŐSÍK ABLAK A GERINCEN

ÁLLÓ TETŐ ABLAK NEGATÍV FORMÁLÁSSAL

5.1.7 TORNÁCOK, ELŐTETŐK

Népi építészetben kialakult jellegzetes átmeneti tér, amelyet már a 16. sz.-ban része volt a helyi lakosok épületeinek, akkoriban még pincelakásaiknál. Ebből a korból indult ki és nyerte el mai formáját. A faluközpontban és a falusias területeken a falusi házaknál, a tornác szinte minden esetben magasított oromfalba futott, ettől vált egyedivé Ostoros és környékének utcaképe.

A falusi részeken a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Az anyaghasználatot tekintve ezen területeken a cserépfedés alkalmazása vált általánossá, így a ríkító színű fémlemezok, illetve a műpala fedések és burkolatok kerülendők az előtetők, tornácok esetében is.

Tornácok, előtetők kialakítási szempontjainak összefoglalása:

- vékony, ritka pillérek, oszlopok kerülendők
- törekedjünk a falazott, vakolt tartóoszlopok használatára
- tornác és előtető fedése a főépülettel anyagban és színben egyező legyen
- kerüljük a tornác beüvegezését és beépítését
- utcai homlokzaton kerüljük a hosszan kinyúló előtetők alkalmazását
- a homlokzatokat ne zsúfoljuk tele előtetővel, erkéllyel
- a negatív tömegformálást részesítsük előnyben

[41] HOSSZOLDALI OLDALTORNÁC FALUSIAS KARAKTERBEN
fotó: Poltrade Bt.

[42] HOSSZOLDALI OLDALTORNÁC FALUSIAS KARAKTERBEN
fotó: Ostoros önkormányzata (Vasas Ágostonné)

5.1.8 KÉMÉNYEK

Ostoroson az egyszerű téglából készült kémények terjedtek el. Egy idegen, manapság modern kialakítással kivitelezett részlet nem túl előnyös, különösen, ha nem illeszkedik a ház karakteréhez. A ma általánossá vált rendszeresített megoldások miatt gyakran rossz, szerencsétlen eredmények születnek. Kedvező esetben azonban a szerkezet elé hagyományosan téglából álló külső falazatot emelnek.

5.1.9 CSAPADÉK-VÍZELVEZETÉS

Minden építészeti kialakításra más-más megoldás létezik. Ostoroson különböző homlokzatok, a jellegzetes magasított oromzat miatt szintkülönbségek jöttek létre, amelyek speciális és egyedi kivitelezést igényelnek. A magasított oromzatok is egyedi csatorna kialakítást igényelnek.

[43]

[44] FALAZOTT KÉMÉNYEK

[45] HAGYOMÁNYOS ÉS ÚJ ERESZKIALAKÍTÁS

fotó: Grafit Műterem Kft.

5.1.10 KERÍTÉSEK

A szépség a részletekben rejlik. A kerítés alapvetően a telek területét választja el a közterülettől, egyben kapcsolatot is teremt azzal. Kerítések esetében is beszélhetünk hagyományos megoldásokról mind anyaghasználat, mind pedig forma, kialakítás terén; ugyanakkor érvényre juthatnak a kortárs, modern megoldások is.

A kerítés anyaghasználatát, formai megjelenését tekintve településrészenként eltérhet.

A történeti faluközponti, illetve falusias karakterű területeken a kerítés lehetőleg rakott térségi kő vagy épített, vakolt lábazatú, áttört fa vagy fém legyen. A kerítés max. 160 cm magas legyen max. 60cm magas tömör lábazattal és fölötte min. 50% áttörtséggel. Kerítés nem lehet nagytáblás fém-, műanyag hullámlemez vagy náddal borított.

[46]
[47] FALUSIAS TERÜLETEKRE JAVASOLT
KERÍTÉSTÍPUSOK
fotó: Poltrade Bt

[48]
 [49] FALUSIAS TERÜLETEKRE JAVASOLT
 ÁTTÖRT MOTÍVUMÚ KERÍTÉS
 [50] UTCAKÉP-SZÍNHARMÓNIA
 fotó: Grafit Műterem Kft.

Főként a kockahzakra jellemző az áttört fém kerítés. A következőkben felsoroltak felhívják a figyelmet a településképbbe illeszthetőségi szempontokra:

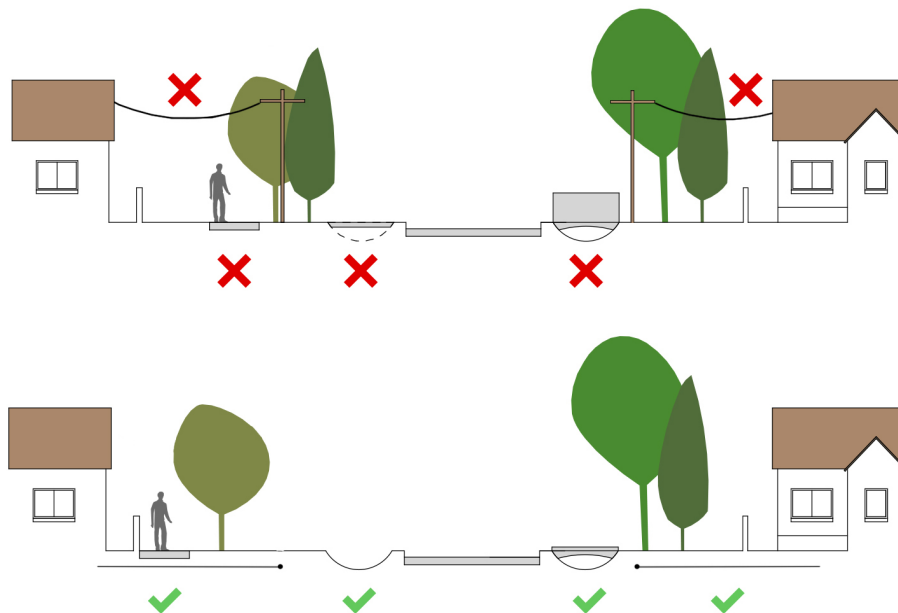
- Kerüljük a vízszintes tagolást, továbbá a cső vagy henger keresztmetszetű anyagok alkalmazását.
- Célszerű kerülni a gazdag, hagyományostól eltérő motívum rendszert (modern figurális, pl. napsugár motívumok stb.) világos, vagy fehér színnel kombinálva.
- Kerüljük a hullámlemez (hullámpala), alumínium lemez (festés nélkül) alkalmazását.
- Huzalos, drótfonatos kerítés építése nem javasolt.
- Javasolt a hagyományos kovácsoltvas kerítés, a hagyományoknak megfelelő díszítéssel
- sötét, elsősorban pasztell barna és zöld, esetleg szürke színek alkalmazása javasolt.
- Nem javasolt az élénk, telített színek alkalmazása.
- Javasolt egy szín két árnyalatának kombinációja, egyes díszítő elemek világosabb árnyalatú kiemelésével. Tömör utcai kerítés nem létesíthető. A tömör lábazat maximális magassága 80 cm legyen vakolt, vagy rakott kő kivitelben.

5.1.12 KÖZMŰELHELYEZÉS

Ostoroson jellemzően a házak homlokzatán alakították ki a gépészeti tartozékokat, amelyek nem minden esetben nyújtanak megfelelő látványt. Gyakran találkozni olyan esetekkel, amikor a műszaki berendezéseket rosszul alakítják ki, vagy silányan kivitelezik.

Szerencsére Eger környékén ebből is találni jó megoldásokat. Homlokzati változat helyett elegánsabb megoldás lehet az előkertekben elhelyezett berendezés meglévő közművek és házfelújítások ese-tén, a történeti faluközpont, falusias és kertávorsí területeken; míg új házaknál a közmű vonalának és mérődobozok helyének kiválasztása az építészeti kompozíció része legyen. Elegáns megoldás lehet a közmű kerítéshez komponált változata. Napkollektorok, klímák, antennák esetében válasszuk a tetőre szerelt változatokat és lehetőség szerint kerüljük az utca felőli homlokzatra helyezésüket.

[51] ELŐKERTBEN ELHELYEZETT KÖZMŰÓRA
fotó: Grafit Műterem Kft., Felsőtárkány

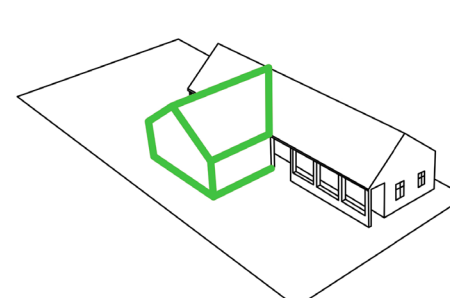
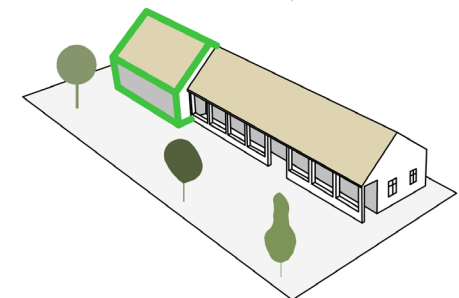
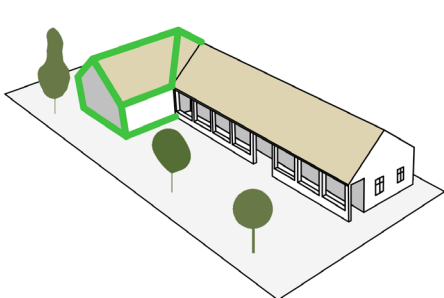
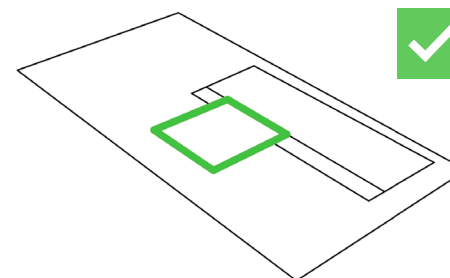
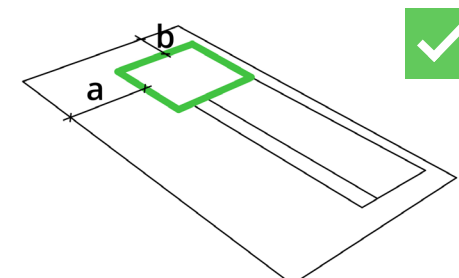
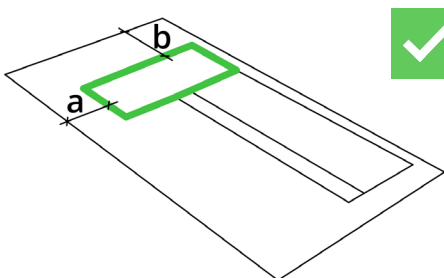
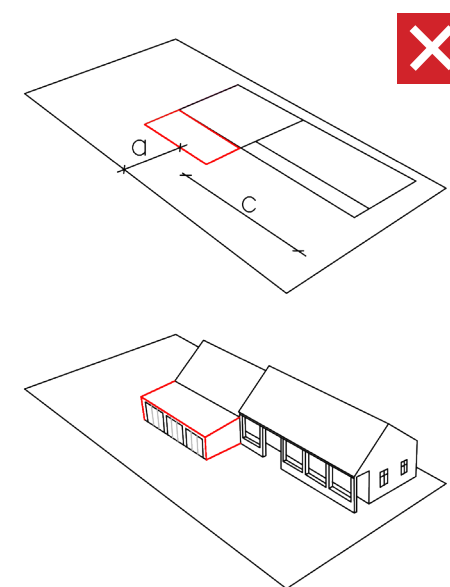
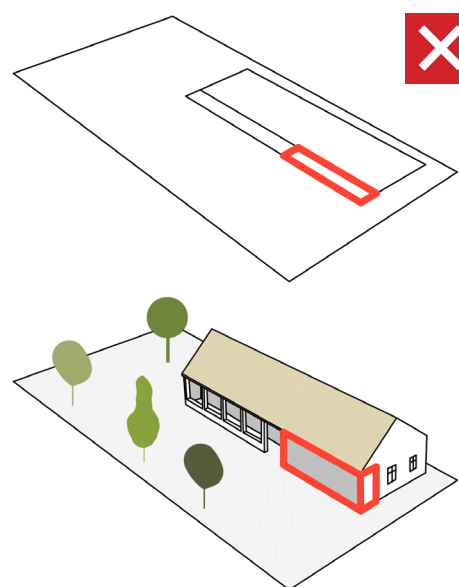
5.1.13 BŐVÍTÉSI LEHETŐSÉGEK

A falusias, tornácos hosszú házaknál bevált módszer a hátrafelé való toldás. Ha bővül a család, a ház is vele nőhet, hosszabbodhat. Valamint így építhetünk a házhoz hátsó kerti mezőgazdasági, terménytárolási és állattartási épületeket is.

A tornácot nem ajánljuk beépíteni, befalazni, mert az egyébként is már kevésbé megvilágított terek még nehezebben jutnak természetes fényhez, de transzparens módon való lezárását sem javasoljuk esztétikai megfontolásokból.

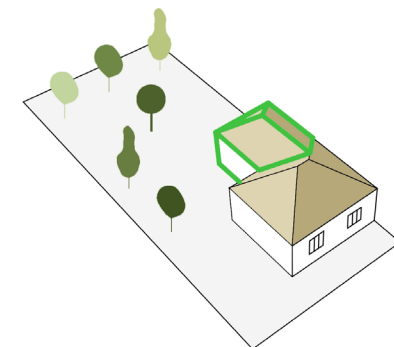
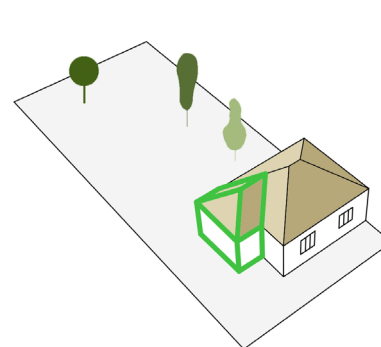
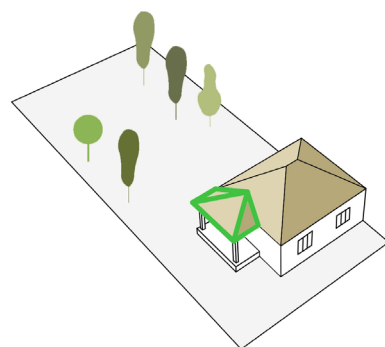
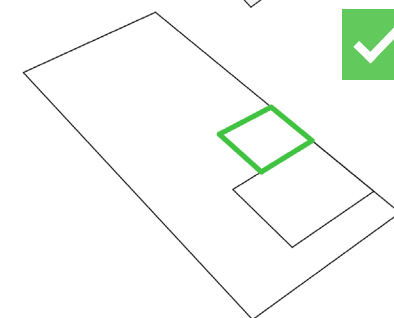
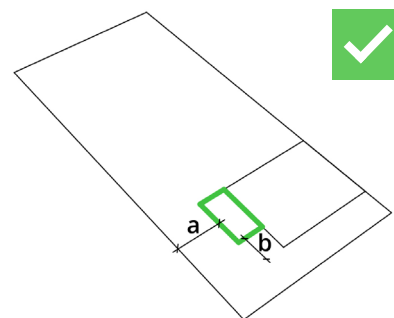
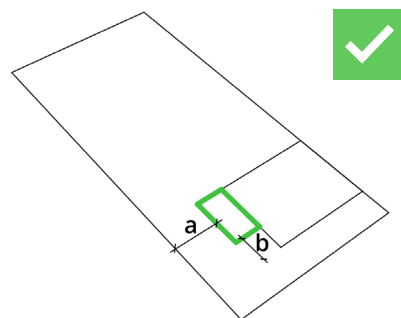
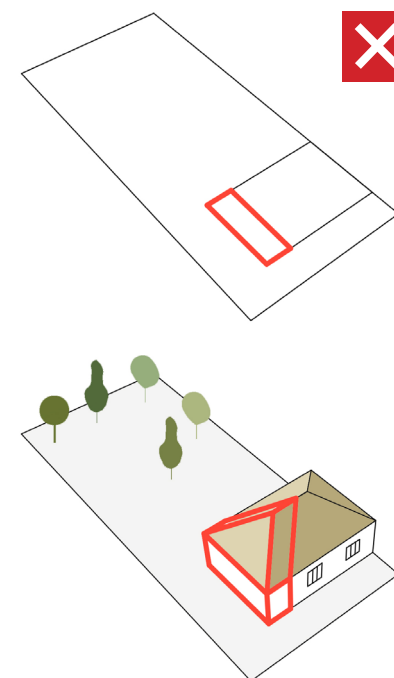
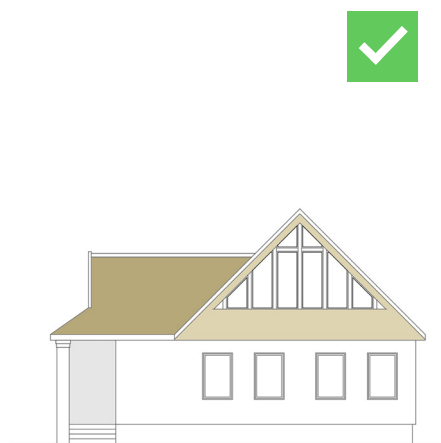
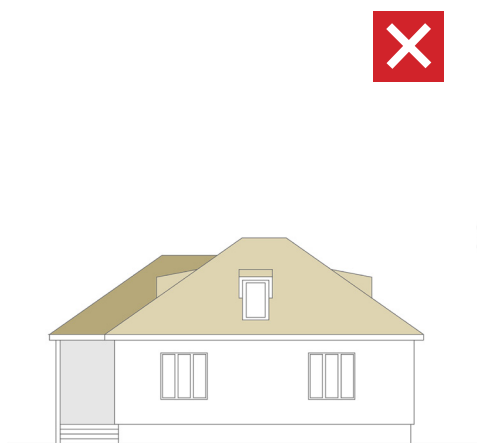
A tornácos oldalra csak a 4. oszlopsor után építsünk, ezzel megtartva a hosszú házak által biztosított utcaritmust. A hátsó melléképületek vonalában, vagy az épület meghosszabbításaként is bővíthetünk. Ebbe az épületrészbe jó megvilágítást igénylő helyiséget álmodhatunk, amely három irányból is képes beengedni a napfényt.

Ajánlott megoldás bővítésre a még kihasználatlan tetőtér beépítése. Ilyenkor fontos felmerülő kérdés a természetes fény bejutásának módja. A kutyaójl ablaknem kívánatos megjelenést kölcsönöz a háznak. Ehelyett inkább a nyílászárókat az oromfalba integráljuk bele.

”Kockaházak” esetében is felmerülhet a bővítési lehetőség kérdése. Beépíttelen tetőterek esetében itt sem javasolt a kutyaól ablak kialakítása, helyette ha lehetséges valamilyen tetősíkba épített nyílászárót, vagy oromzatos kontytető építését javasoljuk.

Ostoroson az oldalkert felé terjeszkedő kontyolt tetős, vagy nyeregtetős épülettoldás jellemző. Fontos az utca ritmusának megtartása érdekében, hogy ebben az esetben is csak az utcavonalától hátrébb húzva bővítsük az épületet maximum az épület utcai homlokzati szélességének felével. Egyéb telken belüli bővítési lehetőségként még a melléképület alkalmazása lehetséges, amely a főépület takarásában külön jó megoldás lehet, anélkül, hogy megtörné a ház homlokzati képét.

5.1.14 KORTÁRS PÉLDÁK

A települések túl azon, hogy védelmet nyújtanak az embereknek, kialakulásuktól fogva a fejlődés, az állandó változások motorjai. A kölcsönhatások különféle épületekben, építészeti alkotásokban nyertek és nyernek formát, ezek a házak, templomok, terek – külső-belső terek – jelenvalóvá tett színhelyei a közösség összekapcsolódó életének. Tehát a település nem „műalkotás” hanem, az időben megjelenő, majd elmúló építészeti alkotások, és környezeti- társadalmi kölcsönhatások eredménye. Az építészeknek ebben a bonyolult helyzetben is az a feladatuk, hogy az általuk megtervezett egymás mellé kerülő épületek tudjanak többletjelentést hordozó együttessé összeállni.

[52] EGERSZALÓKI FÜLES HÁZ FELÚJÍTÁSA
fotó: Fényérték Stúdió
[53] KOCKAHÁZ ÁTALAKÍTÁS
forrás: <http://www.epiteszforum.hu>
[54] ÚJ ÉPÍTÉSŰ HOSSZÚHÁZ
forrás: <http://bezokapowy.pl/pl/galeco-bezokapowy-domy-z-wizja.html>

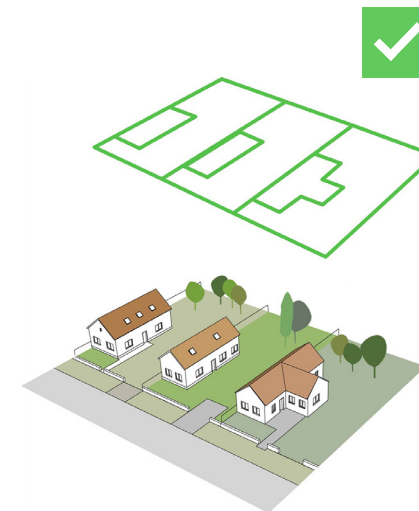
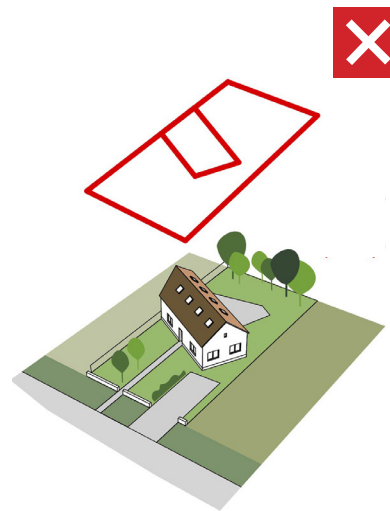
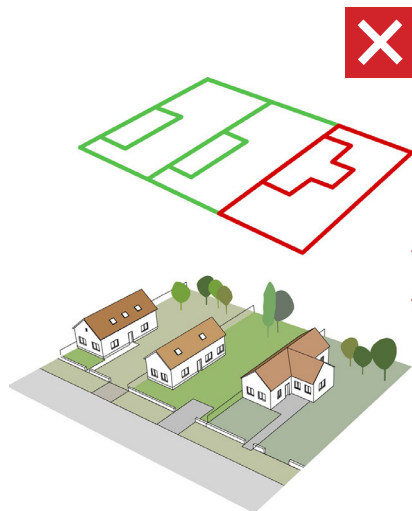

5.2 KERTVÁROSIS KARKATER

5.2.1 TELEPÍTÉS

A kertvárosias házak hasonlóan a falusias karakterekhez szintén oldalhatáros beépítésűek és az utcára merőleges elhelyezkedésűek. Az előkerttel és gyakori esetben utcafronti garázzsal ellátott épületek esetében nem javasolt hátrahúzott családi házépítése. Oldalirányú épületszárny az utcai építési vonaltól legalább 1,0 méterrel hátrább létesíthető, az oldalirányú tető gerincmagassága nem lehet nagyobb az utcára merőleges irányú tető gerincmagasságánál.

Gyakori az utcafronton kialakított garázs. Az előkertbe telepített helyileg őshonos növények biztosítják a belátás meggátlását, a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

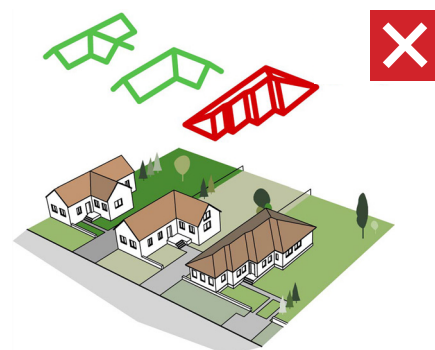
5.2.2 TETŐHAJLÁSSZÖG

A kertvárosias karakterterületeken a tetőhajlásszög azonos. Mindig ügyelni kell rá, hogy az újonnan épült épületek igazodjanak a már meglévő épületek 40-45°-os tetőhajlásszögéhez.

5.2.3 TETŐFORMA

A kertvárosias házak esetében is egyszerű tetőformákról beszélhetünk. Az építési övezet építési telkein az épületek tetőgerinc iránya az utcára merőleges, tetőformája konty vagy csonkakonty tető. Új házak építésénél nem kívánatos a túl tördelt, sok felületből álló tetőforma.

5.2.5 HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A kertvárosi karakterre az egységesen vakolt homlokzat és alacsony vakolt lábazat jellemző. Színek tekintetében megjelennek más, meleg színek a fehér-sárgás árnyalaton kívül. Megejtenek a csonkakonty tetők és a tetőtér beépítések is, ezzel az ormfali tetőtéri ablakok is hangsúlyossá válnak.

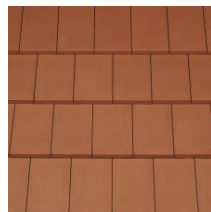
[55]
[56]
KERTVÁROSIAK TERÜLET UTCAKÉPE
fotó: Grafit Műterem Kft.

5.2.6 SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

Ostoroson a kertvárosias házak esetében is jellemzően valamilyen világos, fehér, halványsárga szín a meghatározó és követendő, illetve érdemes pasztell színek alkalmazására törekedni. Ezen árnyalatok egységet adnak a település számára. A terület, illetve területrészek helyi karakterének megőrzése érdekében a környezettől idegen formai, szerkezeti, anyaghasználati, szín megoldások nem alkalmazhatók, nem illenek az utcaképbe. Egy homlokzaton nem érdemes két színnél többet használni.

Tető anyagának javasolt a természetes színű égetett cserép a tájra jellemző formavilágban: hornyolt, hódfarkú hullám, és hódfarkú sík kivételben.

Betoncserepet csak a természetes, égetett agyagcserép színéhez közeli árnyalatokban esetleg barna színben használjunk, mediterrán típusú cserepet ne alkalmazzunk. Falburkolatra természetes anyag (kő, fa, kisméretű/klinker téglák) ajánlatos. A kertvárosias karakter esetében se használjunk ragasztott kő felületeket díszítő elemként a nyílászárók körül, falra felfuttatva.

EGYENESVÁGÁSÚ KERÁMIA CSERÉP

HÓDFARKÚ KERÁMIA CSERÉP

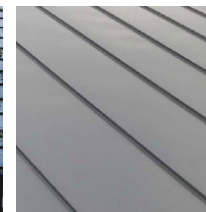
KERÁMIA HULLÁMCSERÉP

HORNYOLT KERÁMIA CSERÉP

TERMÉSPALA

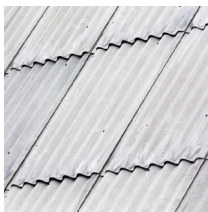

KORCOLT FÉMLEMEZ

AJÁNLOTT TETŐFEDÉSEK

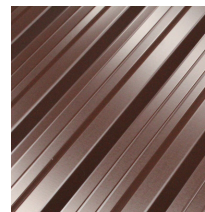
FÉNYES CSEREPESLEMEZ

AZBESZT

HULLÁMPALA

TRAPÉZLEMEZ

BITUMENES ZSINDELY

MINTÁS, RIKÍTÓ BETONCSERÉP

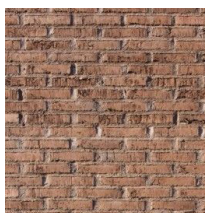
MELLŐZENDŐ TETŐFEDÉSEK

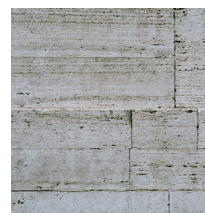
CIKLOP

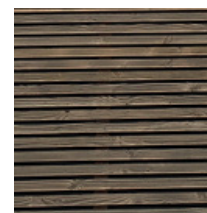
VAKOLAT

KLINKER TÉGLA

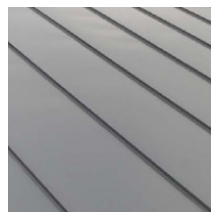

HASÍTOTT KŐ

FA

AJÁNLOTT FALBURKOLATOK

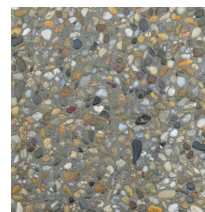
KORCOLT FÉMLEMEZ

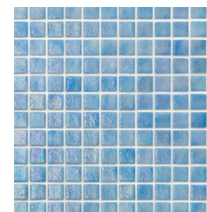
BITUMENES ZSINDELY

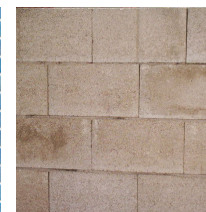
LÁTSZÓ BETON

MOSOTT KAVICS

CSEMPE

ZSALUKŐ

MELLŐZENDŐ FALBURKOLATOK

5.2.7 ABLAKOK, AJTÓK, ÁRNYÉKOLÓK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épület tömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy milyen módon tesszük ezt.

Az újabb településrészekben, mint a kertvárosias terület már a napjainkban elterjedő főként műanyag nyílászárók jellemzőek, de megfelelő zsalúziákkal, vagy spalettákkal tartható az egységes, szép megjelenés. Kertvárosias karakter területén már rejtett tokos fa, vagy fém redőny is lehetséges.

Tartsunk mértéket az ablakok méretével kapcsolatban, és a formájuk is legyen egyszerű. Próbáljunk meg minél több tömör felületet meghagyni, a nagyobb áttöréseket a főbb lakótereknél koncentrálni, nem elfeledve, hogy ne legyen a közterek felől belátás.

Az ablakok kiosztása legyen egyszerű, figyelve a fal súlypontját. A súlyponti tengelyre akkor is figyeljünk, amikor egyéb dolgokat helyezünk el a homlokzaton, pl.: vakolat díszek, padlás bevilágítók. Általánosságban a vertikális ablakokat részesítsük előnyben a horizontálisokhoz képest.

Az ablak vagy épp tengelybe essen, vagy tudatosan legyen attól eltérő helyen. Tengelytől akár a kissé, egyenlő távolságban eltoltnyílások is diszharmonikus hatást kelthetnek.

[57]
KERTVÁROSIAK LAKÓHÁZ HOMLOKZATA
fotó: Grafít Műterem Kft., Felsőtárkány

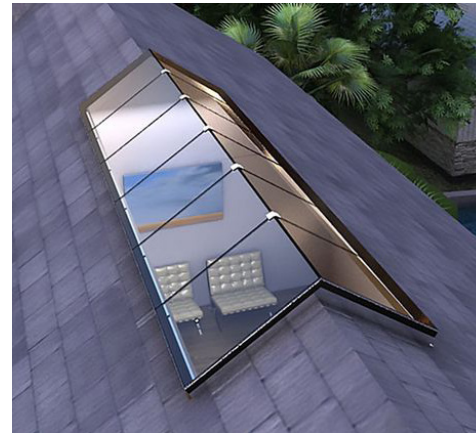

FALSÍKBÓL EMELKEDŐ DOBOZ ABLAK

FERDE TETŐSÍK ABLAK

TETŐSÍK ABLAK A GERINCEN

HOSSZÚKÁS DOBOZ TETŐABLAK

ÖROMFALI TETŐ ABLAK

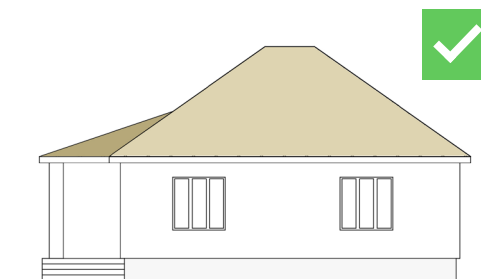
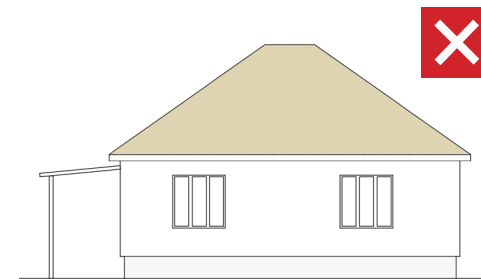
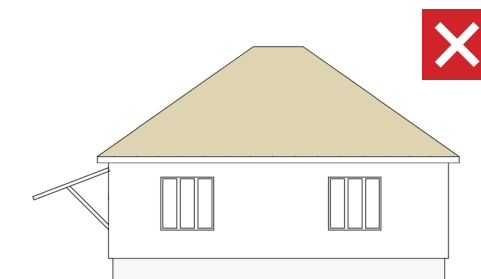
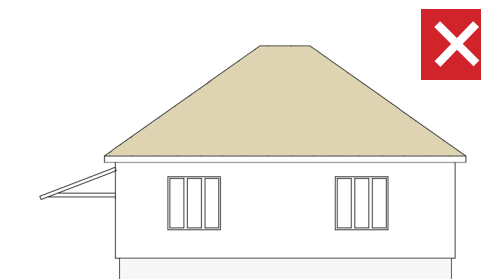

ÖROMFALI LOGGIA

5.2.8 TORNÁCOK, ELŐTETŐK

A falusi részeken a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. A kertvárosias területen a tornác, mint maga, teljesen eltűnt. A bejáratok elé jellemzően előtetők, bővítmények kerültek. Az anyaghasználatot tekintve ezen területeken a cserépfedés alkalmazása vált általánossá, így a rikító színű fémlemezek, illetve a műpala fedések és burkolatok kerülendők. Előtetőknél műanyag/eternit hullámlemez és drótüveg használatát sem javasoljuk, mert ezen anyagok nem illeszkednek jól a falazott szerkezetű házakhoz, valamint csúnyán öregszenek. Felületükön könnyen meglátszik a kosz, így gyakori tisztítást igényelnek. Helyettük preferált megoldás a cseréptető túlnyújtása, illetve az alkalmazott tetőfedés anyagával fedett előtető, és a természetes anyagok használata. Kerüljük az ideiglenes megoldásnak tűnő kialakításokat, az előtető az épülettel egyenrangú, tervezett legyen. A homlokzatokat ne zsúfoljuk tele előtetővel, erkéllyel. Inkább a negatív tömegformálást (kiharapások, beugrások) részesítsük előnyben.

[58]
ELŐTETŐK KERTVÁROSIAI HÁZTÍPUSOK
ESETÉBEN
fotó: Grafít Műterem Kft.

5.2.9 GARÁZSOK

Ostoroson is a '80-as, '90-es években épület családi háznál megjelent a garázsok iránti igény. A behajtás és a kerthasználat szempontjából az utca front felé nyitották meg a garázskapukat. Viszont sok esetben kitakarják az épületet, nagy, zárt felületet jelentenek, így az emberben akaratlanul is rossz érzést keltenek. Jobb megoldás, ha a lakóépületet is látszani hagyva a homlokzat oldalsó részén vagy fél szintet süllyesztve jelennek meg. A nagy felület megtörését segítheti, ha az előkertbe nyitjuk a garázst és nem pedig azz utcára közvetlenül. Így a kapu és a növényzet is segít feloldalni a tömeget.

[59]
[60]
OSTOROSI LAKÓHÁZ GARÁZS ELHELYEZÉSE
fotó: Poltrade Bt.

5.2.10 KERÍTÉSEK

A kertvárosi karakter területen kialakított kerítések esetében is a falusias karakternél megfogalmazott elvek érvényesek. Itt se alkalmazzunk tömör kerítéseket. Az áttört fém vagy fa elemek tömör vakolt vagy kő lábazattal, oszlopokkal tagoltan jelenik meg. A kerítés max. 160 cm magas legyen max. 60cm magas tömör lábazattal és fölötte min. 50% áttörtséggel.

Főbb szempontok a kerítések kialakításánál:

- lábazatok esetén ne használjunk ragasztott kő felületeket
- kerülendő a vízszintes tagolás
- ugyancsak kerülendő a cső vagy henger keresztmetszetű anyagok alkalmazása
- célszerű kerülni a gazdag hagyományostól eltérő motívum rendszert (modern, figurális, pl. napsugár motívumok stb.) világos, vagy fehér színnel kombinálva
- sötét színek alkalmazása javasolt
- kerülendők az élénk, telített színek
- Javasolt egy szín két árnyalatának kombinációja

[61]

[62]

KERÍTÉSEK A KERTVÁROSIS KAKARTERBEN
fotó: Grafít Műterem Kft.

5.2.11 KORTÁRS PÉLDÁK

Ha egy épület felépül viszonyba kerül a szomszédos és szemközti házakkal, tájjal, lakóival és életmódjával. Minden egyes épület, lakóház, az utcakép, a falu, a természeti táj összképének a része.

A kertvárosias karakterhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, az ajánlások a szabadság megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása.

A most bemutatott példák csak az előzőekben ismertetett elemek mozaikjából összeállított lehetőség, inspiráció, mely már a mai igényeknek megfelelő épületet mutat be.

[63]

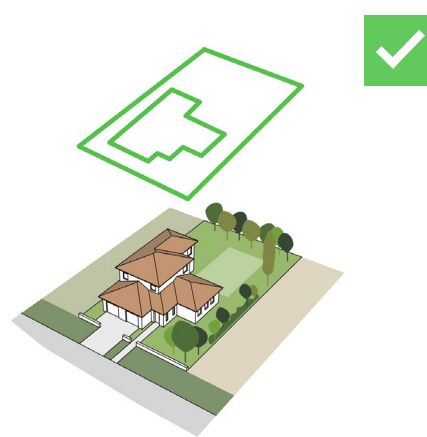
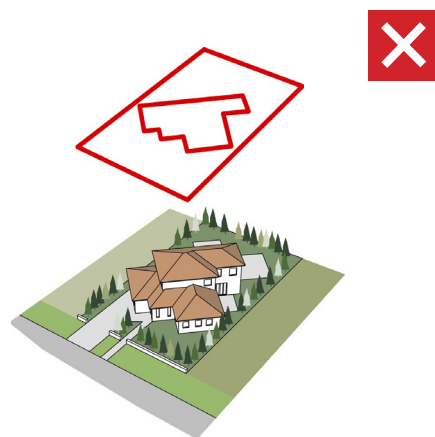
[64]

LAKÓHÁZ PILISBOROSJENŐN
tervező: Varga Piroska

5.3 MODERN LAKÓPARK

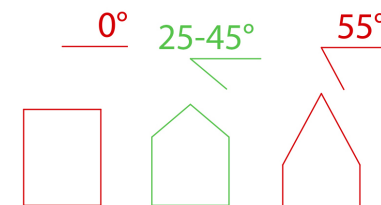
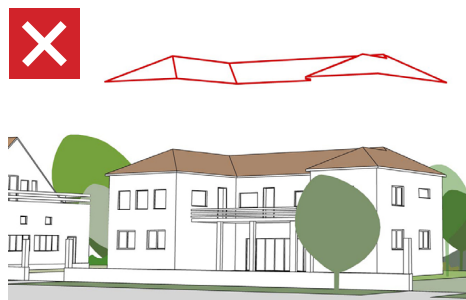
5.3.1 TELEPÍTÉS

Lakóparki házak esetében már a falusiastól eltérő szabadon álló beépítésről beszélhetünk. Egy-egy esetben, mint pl. a Vincellér utca, zárt sorú beépítés van érvényben. Az épületek tetőgerinc irányának az utcára merőlegesnek kell lennie. Az előkert mellett az utcafronti garázs kialakítása is jellemző, emiatt nem indokolt a nagyon hátrahúzott ház építése.

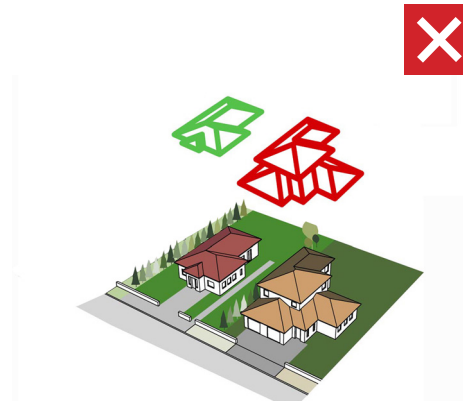
5.3.2 TETŐHAJLÁSSZÖG

A 2548. hrsz.-ú telek kivételével), valamint a 2566., 2572., 2586. és 2592. hrsz.-ú telkeken, a legalább három egymás melletti épület tetőhajlásszöge 25-35° is lehet, kontytetővel, általánosságban azonban a 35-45° jellemző.

5.3.3 TETŐFORMA

A lakóparki házak tetőkialakítása hasonló. A területen a nyeregtető, illetve a kontytetős épületek jellemzőek. A nyeles telken bármilyen tetőforma alkalmazható.

5.3.4 HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

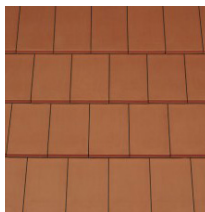
A modern lakópark vakolt falfelületekkel, vakolt vagy kő lábazattal kialakított zárt sorú, magatetős épületekből áll. A korábbi korokban megismert utcára merőleges telepítéssel ellentétben itt már az utcával párhuzamos telepítés jellemző.

[65]
[66]
[67]
HOMLOKZATKIALAKTÁSOK A LAKÓPARK
TERÜLETÉN
fotó: Grafit Műterem Kft.

5.3.5 SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

Színhasználatában már a falusias lakóterületekkel ellentétben erőteljesebb, szélesebb palettát követ. A jövőben épülő házak esetében viszont itt is a pasztell, földszínek használata javasolt. Egy homlokzaton nem érdemes két színnél többet használni. Tető anyagának kiválasztásakor a zárt sorú beépítés miatt körültekintőbben kell eljárni, az utcában egységes anyaghasználat javasolt. A Falburkolatra természetes anyag (kő, fa, kisméretű/klinker téglák) ajánlatos. Itt is kerüljük a ragasztott felületeket.

EGYENESVÁGÁSÚ
KERÁMIA CSERÉP

HÓDFARKÚ
KERÁMIA CSERÉP

KERÁMIA
HULLÁMCSERÉP

HORNYOLT
KERÁMIA CSERÉP

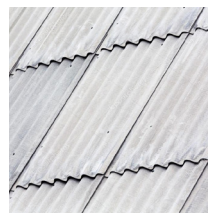

BETONCSERÉP

AJÁNLOTT TETŐFEDÉSEK

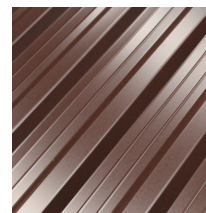
FÉNYES
CSEREPESELEMEZ

AZBESZT

HULLÁMPALA

TRAPÉZLEMEZ

BITUMENES
ZSINDELY

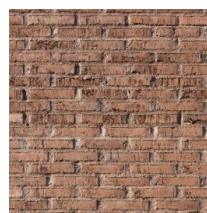
MELLŐZENDŐ TETŐFEDÉSEK

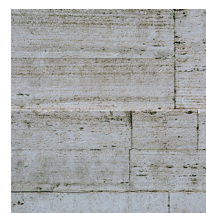
CIKLÓP

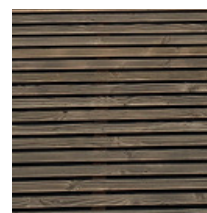
VAKOLAT

KLINKER TEGLA

HASITOTT KO

FA

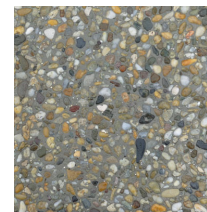
AJÁNLOTT FALBURKOLATOK

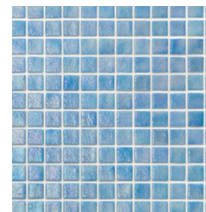
BITUMENES
ZSINDELY

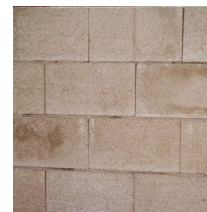
LATSZO
BETON

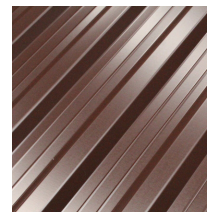
MOSOTT KAVICS

CSEMPE

ZSALUKO

TRAPÉZLEMEZ

MELLŐZENDŐ FALBURKOLATOK

5.3.6 ABLAKOK, AJTÓK, ÁRNYÉKOLÓK

Az újabb lakóparki településrészen szintén a már napjainkban elterjedő főként műanyag nyílászárók jellemzőek, de megfelelő zsalúziákkal, vagy spalettákkal tartható az egységes, szép megjelenés.

Fontos, hogy az utca felőli homlokzaton megjelenő garázskapuk színükben, osztásukban, karakterükben hasonuljanak a többi nyílászárhoz és lehetőleg ne központi helyen legyenek, hanem a ház oldalában helyezkedjenek el.

Tartsunk mértéket az ablakok méretével kapcsolatban, és a formájuk is legyen egyszerű. Próbáljunk meg minél több tömör felületet meghagyni, a nagyobb áttöréseket a főbb lakótérnél koncentrálni, nem elfeledve, hogy ne legyen a közterek felől belátás.

FALSÍKBÓL EMELKEDŐ DOBOZ ABLAK

DOBOZ KIALAKÍTÁSÚ TETŐABLAK

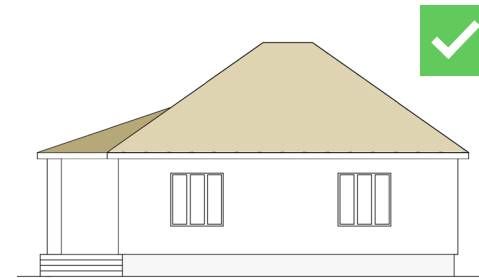
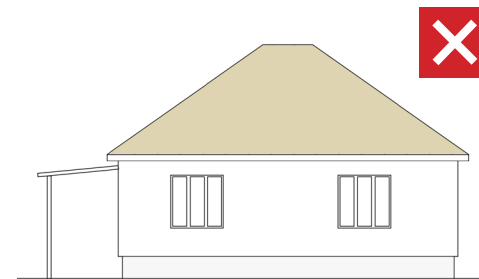
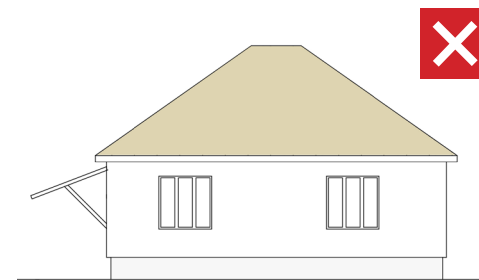
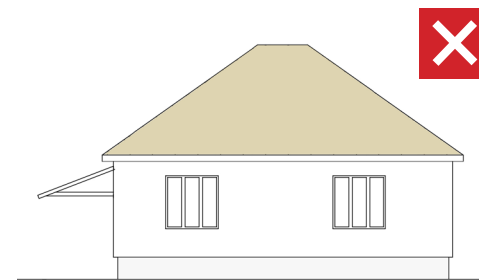

HOSSZÚKÁS DOBOZ TETŐABLAK

[68]
VAKOLT HOMLOKZAT A LAKÓPARKI TERÜLETEN
fotó: Grafít Műterem Kft.

5.3.7 TORNÁCOK, ELŐTETŐK

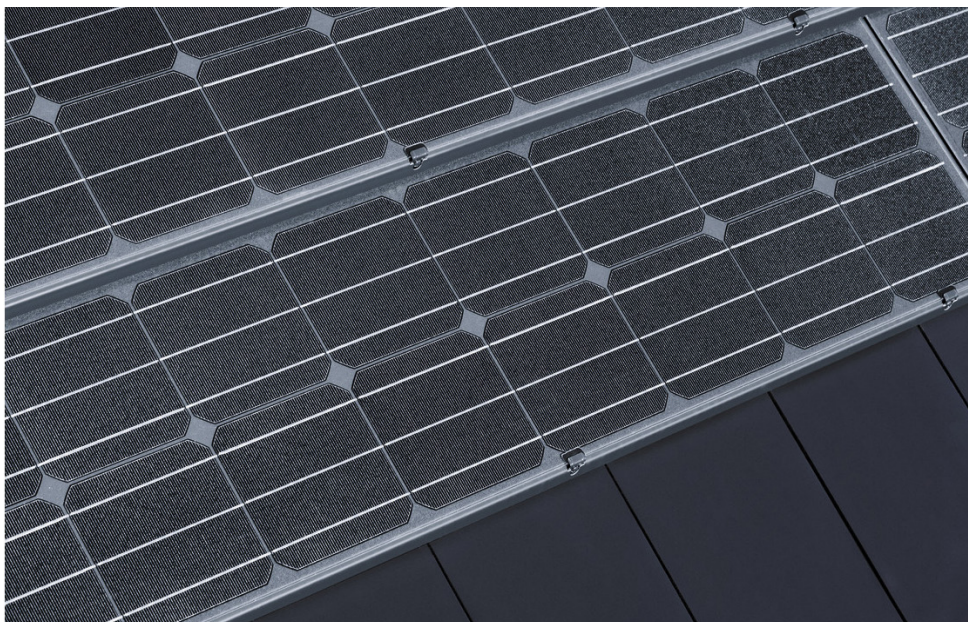
A lakópark területén a tornác, mint maga, teljesen eltűnt. A bejáratok elé jellemzően előtetők, bővítmények kerültek. Az anyaghasználatot tekintve ezen területeken a cserépfedés alkalmazása vált általánossá, így a rikító színű fémlemezok, illetve a műpala fedések és burkolatok kerülendők. Az előtetőknel itt is fontos, hogy az épület egyenrangú, tervezett eleme legyen és ne ideiglenes megoldásként kerüljön kialakításra. Kerüljük a vékony, fém oszlopokat műanyag vagy hullámlemez fedéssel. Ugyanakkor itt már elegáns megoldásként megjelenhetnek a növényvel befuttatott pergolák.

[69]
BEJÁRAT ELÉ ÉPÍTETT ELŐTETŐK
fotó: Grafít Műterm Kft.
[70] ÁLLÍTHATÓ NAPVITORLA
forrás: <http://www.hanak-arnyekolas.hu/>

5.3.8 NAPELEMEK

Ma már egyre inkább a mindennapi élet része az energiahatékonyság növelésének kérdése. Ehhez hozzátartozik a napelemek használata is, amelynek igen jelentős településképi hatása van. Ugyanakkor nem a tiltás a megoldás, hanem a maximális teljesítmény mellett a legmegfelelőbb elhelyezés megtalálása a cél. Támogatandók a tetőfedéssel egy síkban kialakított rendszerek, vagy a hagyományos fedésekre kerülő napelemek esetén a kevésbé látszó, hátsóbb tetőrészekre való elhelyezés.

5.3.9 KÖZMŰELHELYEZÉS

Beépítésre szánt területen a villamos-energia bekötés házi hálózati csatlakozását földkábelrel kell kiépíteni. A tervezett egyedi szabályozókat – lehetőség szerint – felszín alatti elhelyezéssel kell építeni. Ettől eltérően telepített berendezések a telkeken növényzet takarásában helyezhetők el, illetve az épületek alárendelt homlokzatára szerelhetők. Új földgázvezeték fektetni közterületen és telken belül is csak felszín alatti elhelyezéssel szabad.

[71] TETŐCSERÉPPREL EGY SZINTBEN
KIALAKÍTHATÓ NAPELEM
[72] AZ EGRÍ ÚTI LAKÓPARK JELLEMZŐ
MÉRŐÓRA ELHELYEZÉSE
fotó: Poltrade Bt

5.3.10 KERÍTÉSEK

A kerítés anyaghasználatát, formai megjelenését tekintve településrészenként eltérhet. A modern lakóparkban már bátrabb anyagokkal is lehet kísérletezni, mint a mellékelt kép mutatja.

Ezen a karakter területen a kerítések már sok helyen vagy alacsonyak vagy el is tűntek, a határolást növény telepítéssel oldották meg. Ez a következőkben is követendő, ezáltal a tér kinyílik.

A kerítés kialakításának fontos szempontja, az épület színválával való harmozizálás, az egyszerűség.

A kerítés kialakításának szempontjai:

- használjunk függőleges struktúrát
- a kerítés oszlopainál ne használjunk ragasztott felületeket
- két színnél nem szükséges többet használni, törekedjünk az egyszerűsége
- fa kerítések esetében maradjunk a fa természetes színénél vagy az árnyékolók, ablakok színével harmonizáljon. Semmiképp ne használjunk erős, telített színeket
- kerüljük a tömör kerítések használatát
- kerüljük a más vidékre jellemző, erőteljes formavilágú kerítések kialakítását

[73]

[74]

KERÍTÉSTÍPUSOK A MODERN LAKÓPARKBAN
fotó: Grafit Műterem Kft.

5.3.11 KORTÁRS PÉLDÁK

[75] ZÁRTSORÚ BEÉPÍTÉSŰ LAKÓPARK
forrás: <http://dom.gratka.pl/deweloperzy/tresc/422-72307899-1-osiedlesloneczne.html>

[76] ZÁRTSORÚ BEÉPÍTÉSŰ LAKÓPARK
forrás: <http://osiedleklonowe.pl/12/wp-content/uploads/2017/05/Osiedle-Klonowe-blizniaki-01.jpg>

5.4 PINCÉK

5.4.1 TELEPÍTÉS

Az övezeten belül pincék helyezhetők el. A pincék előtti területek kialakítása, tereprendezése csak kertészeti és tereprendezési terv alapján lehetséges. A pincék csak teljesen földdel fedve alakíthatók ki.

Új előépítmény (pinceház, présház) sem meglévő pince esetén, sem új pince nyitása esetén nem építhető.

A pincék homlokzatának megtámasztása csak rakott térségi kőből épülhet.

[77]
A PINCESOR LÁTKÉPE
MADÁRTÁVLABÓL

fotó: Carrot Media

[78]

PINCESOR JELLEMZŐ HOMLOKZATA
fotó: Poltrade Bt

5.4.2 HOMLOKZATOK

A pincék területét a kő támfalak uralják. Az épületek homlokzatára szerelt bárminemű vezeték, villanyóra, gázóra, közmű csatlakozás helyét – a kezelhetőség biztosításával – az épületek falsíkjába történő süllyesztéssel, illetve a vezetékek, a szerelvények, a csatlakozó dobozok esztétikus takarásával, lefedésével kell megoldani. A kapcsolószekrények és a dobozok formáját, színét, helyét az épület stílusához, a homlokzat színéhez igazodva kell kiválasztani

5.4.6 SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A pincék területét a kő támfalak és fehérre vakolt falak uralják. Ezen árnyalatok megfelelőek és követendőek, ugyanakkor egységet adnak a pincesor számára. A pincesor előtt, a présházak tetőfedésénél minnél természetesebb anyaghasználat javasolt. Tető anyagának érdemes meghagyni a zöld vegetációt, mely a pincék domboldalba vájt jellegéből adódóan ráfut a tetejükre. Rikító színű tetőfedést ne alkalmazzunk.

VEGETÁCIÓ

TERMÉSPALA

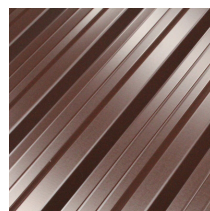

SZÜRKE
BETONCSERÉP

AJÁNLOTT TETŐFEDÉSEK

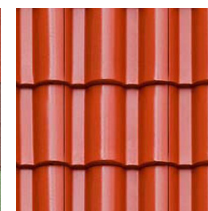
FÉNYES
CSEREPESLEMEZ

TRAPÉZLEMEZ

BITUMENES
ZSINDELY

BETONCSERÉP

MELLŐZENDŐ TETŐFEDÉSEK

CIKLOP

VAKOLAT

VEGETÁCIÓ

AJÁNLOTT FALBURKOLATOK

ZSALUKŐ

MELLŐZENDŐ FALBURKOLATOK

5.4.7 ABLAKOK, AJTÓK

A pincékre a kis ablaknyílások, de széles és alacsony ajtónyílások jellemzőek. Nyílászáróik fémből, vagy fából készülnek.

Itt a betörésállóságot egyszerűbb módokon biztosítják. Ez a fajta kialakítás párosulva a nyílások arányaival robusztusságot kölcsönöz a pincék homlokzatainak.

[79]
[80]
[81]
[82]

JELLEGZETES NYÍLÁSZÁRÓK PINCÉK
HOMLOKZATAIN

fotó: Grafit Műterem Kft.

fotó: Simon Orsolya

fotó: Poltrade Bt.

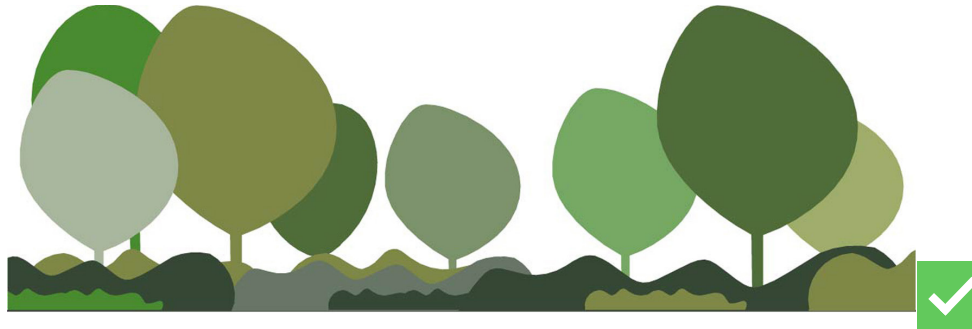
5.4.8 ELŐTETŐK

A pincék határozott, tömbszerű egységét csak a szükséges nyílászárók, azaz a bejárati ajtó és néhol egy-egy apró ablak bontja meg. A tornácot kortárs módon megidézhetjük a tömegeből való kiharapással. Ezáltal nem törik meg pillérek a pincék robosztus, tömbökből építkező jellegét. Ezért ne építsünk elé és a homlokzatokat ne zsúfoljuk tele előtetővel, mert erőteljes, elemi jellegét elvesztené a pince. Előtetőnél a környezetbe illeszkedő színű anyagot használjunk, amely lehetőség szerint megegyezik a tetőfedés anyagával. Kerüljük a rikító színhasználatot.

5.4.9 KERÍTÉSEK

A pincés területeken nem jellemző a kerítések alkalmazása, hiszen a pincék mérete, utca melletti elhelyezkedésük nem indokolja ezt.

[83]

[84]

JELLEGZETES PINCELAKÁS HOMLOKZAT

fotó: Grafít Műterem Kft.

fotó: Poltrade Bt.

5.4.10 KORTÁRS PÉLDÁK

Eger és környéke különösképp bővelkedik szőlőültetvényekben, finom borokban, ahol egy pohár bor és a napsütötte lankák mellett tartalmas és pihentető kikapcsolódásban lehet része a környékre látogatóknak. Ostoros szintén szerencsés földrajzi elhelyezkedését tekintve: több kisebb, barátságos pincét találhatunk itt, így az alább felsorolt épületek is pozitív előképként szolgálhatnak a település borászati területeinek fejlesztésében, illetve tovább erősíthetik a környék karakterét.

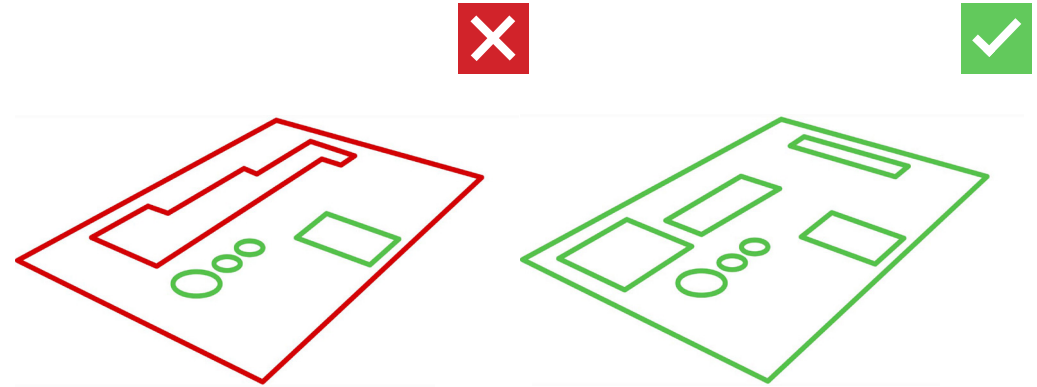
[85]

[86] FÜLEKI BORÁSZAT, BODROGKERESZTÚR
HELYI ANYAGOK KORTÁRS HASZNÁLATA ÉS A
GAZDASÁGI ÉPÜLET TÁJBA ILLESZTÉSE
építész: Építész Stódió, Félix Zsolt, Fialovszky Tamás
fotó: Erhardt Gyula

5.5 GAZDASÁGI TERÜLET

5.5.1 TELEPÍTÉS

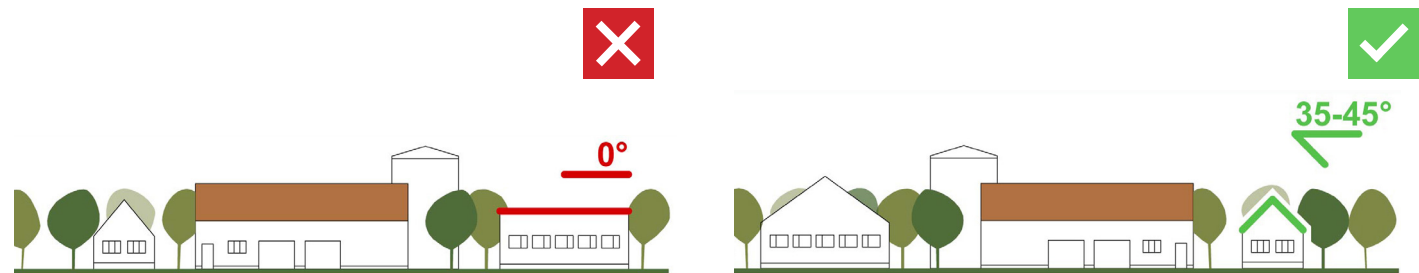
A karakter jellegének megfelelően biztosítani kell a technológiák kellő szabadságát. A gazdasági karakter eséréen, ha a technológia engedi, akkor kerüljük az egybefüggő nagy tömegeket. Az épületek telepítésekor igyekezzünk a tömeg megbontására és több, különálló épület telepítésével lazítani a tömegformálást.

5.5.3 TETŐHAJLÁSSZÖG

A gazdasági épületek tetőhajlásszöge azonos, így alakultak ki a jellegzetes utcaképek a hosszú házak homlokzataival. A lakóövezetben lakóépület kizárólag magastetővel épülhet, melynek hajlásszöge 30-45° közötti lehet. Háztartási méretű napenergiát hasznosító berendezés (napkollektor, napelem) a tetősíkba telepíthető.

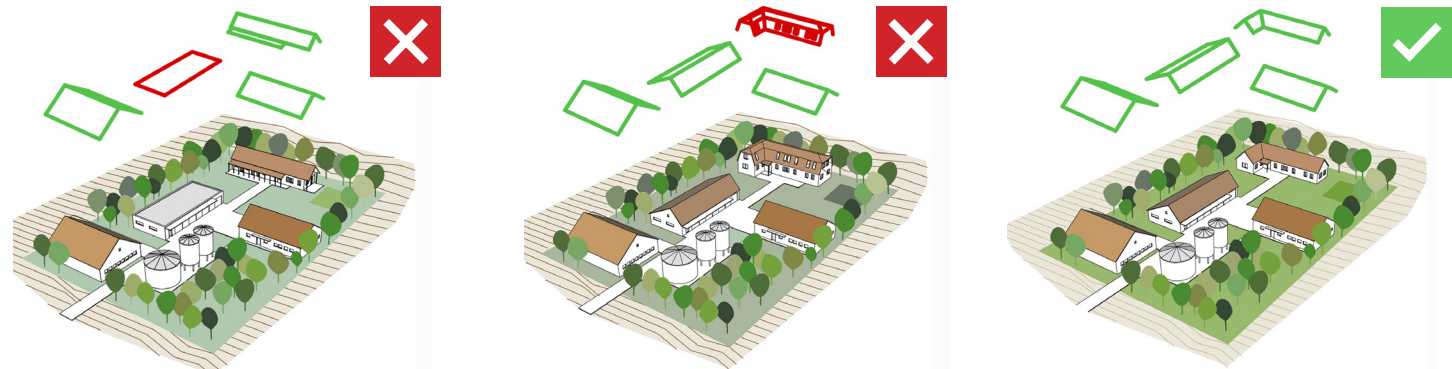
A túl lapos hajlásszög nem kívánatos, csak úgy, mint a túl meredek tető sem.

5.5.4 TETŐFORMA

Ezen területnek meghatározó arculatát adják az egyszerű nyeregtetős házak magasított oromzattal valamint nyeregtetős, csonka kontyvetős házak.

Új házak építésénél nem kívánatos a túl tördelt, sok felületből álló, oromfalak nélküli tetőforma. „Manzard-tetős” épület nem építhető a falusias területeken.

5.5.5 HOMLOKZATOK

Gazdasági terület, ha belterületre esik, akkor javasolt a falusias anyaghasználat; ha külterületre, akkor elfogadhatóak a vakolat és kő mellett a modern minőségi anyagok is. Ebben az esetben a sávos fémlemez fedés a tetőfedésen kívül a falburkolatok anyagául is szolgálhat.

Nyílászárók tekintetében a lyukarchitektúrát javasoljuk a nagy egybefüggő transzparens felületekkel szemben.

Az épületek homlokzatára szerelt bárminemű vezeték, gépészeti szerelvény helyét – a kezelhetőség biztosításával – a vezetékek, a szerelvények, a csatlakozó dobozok esztétikus takarásával, lefedésével kell megoldani. A kapcsolószekrények és a dobozok formáját, színét, helyét az épület stílusához, a homlokzat színéhez igazodva kell kiválasztani.

Ha lehetséges, több kisebb tömegből álljon össze az épület, ami jobban belesimul a tájba.

[87]

[88] OSTOROS BORÁSZATI ÜZEMEI
fotó: Grafít Műterem Kft.

5.5.6 SZÍNEK, ANYAGHASZNÁLAT

A gazdasági területen megengedőbb az anyaghasználat. A színük és anyaguk által természetbe simuló modern, gazdaságos homlokzatok részítendők előnyben.

Tető anyagának érdemes választani a zöld vegetációt, vagy a sötétebb árnyalatú, szürkés, korcolt, tehát sávos fémlemez fedést, és hullámpalát ha az színében passzol a szomszédos természeti színekhez. Rikító színű tetőfedést ne alkalmazzunk.

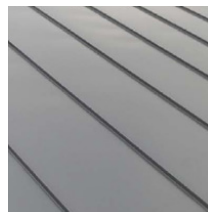
Vakolt falfelületű gazdasági épületekhez jól illik az égetett hullámcserép.

Lapostetős, vagy félnyereg tetős melléképületeken, amelyek nem látképvédelmi pontban helyezkednek el megengedhető a mintázat nélküli bitumenes lemez tetőfedés.

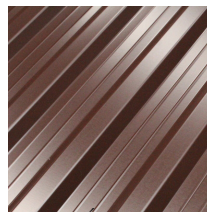
AJÁNLOTT TETŐFEDÉSEK

VEGETACIO

KORCOLT
FÉMLEMEZ

TRAPEZLEMEZ

KERÁMIA
HULLÁMCSERÉP

MELLŐZENDŐ TETŐFEDÉSEK

FÉNYES
CSEREPESLEMEZ

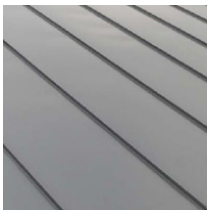

BITUMENES
ZSINDELY

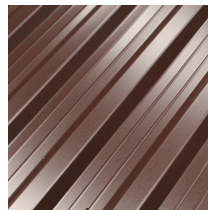

BETONCSERÉP

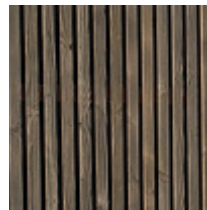
AJÁNLOTT FALBURKOLATOK

KORCOLT
FÉMLEMEZ

TRAPEZLEMEZ

FA

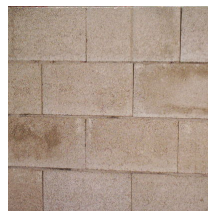

VAKOLAT

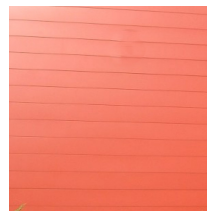
MELLŐZENDŐ FALBURKOLATOK

BITUMENES
ZSINDELY

ZSALUKO

ELENK SZÍNU
FÉMLEMEZ

5.5.7 ABLAKOK, AJTÓK, ÁRNYÉKOLÓK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épület tömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy milyen módon tesszük ezt.

A gazdasági területeken is alapvetően törekedjünk a lyukarchitektúrára a nagy üvegfelületek elkerülésére. Használjunk minőségi külső árnyékolást (pl. zsaluzia, ponyva).

Az ablakok kiosztása legyen egyszerű, figyelve a fal súlypontját.

Az ablak vagy épp tengelybe essen, vagy tudatosan legyen attól eltérő helyen. Tengelytől akár a kissé, egyenlő távolságban eltolt nyílások is díszharmonikus hatást kelthetnek.

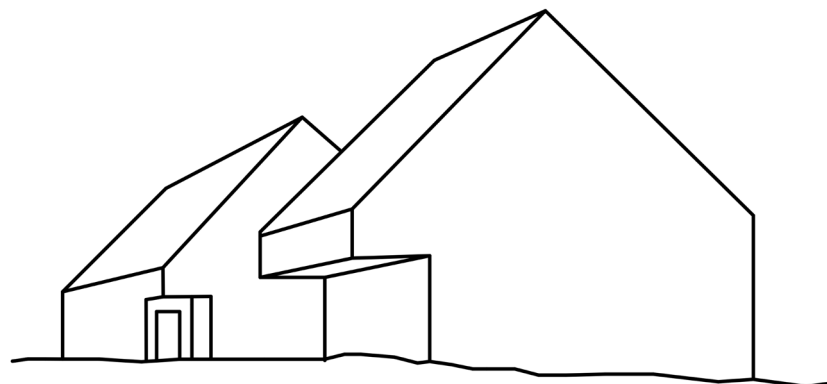

5.5.8 ELŐTETŐK

A tornácot akár gazdasági területen is megidézhetjük a tömegtől való hosszanti kiharapással.

A múlt visszaidézésén túl ennek praktikus előnye lehet a teherszállító autókba való esőmentes ki-be rámolás hely- színének biztosítása.

Előtetőnél a környezetbe illeszkedő színű anyagot használjunk, amely lehetőség szerint megegyezik a tetőfedés anyagával. Kerüljük a ríkító színhasználatot.

[89] OSTOROS NOVA] BOR BT.

fotó: Simon Orsolya

[90] VAKOLT FELÜLET KŐ LÁBAZATTAL

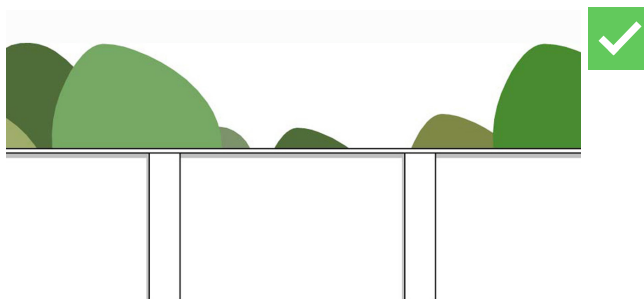
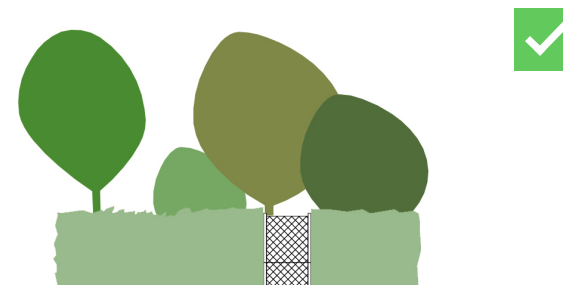
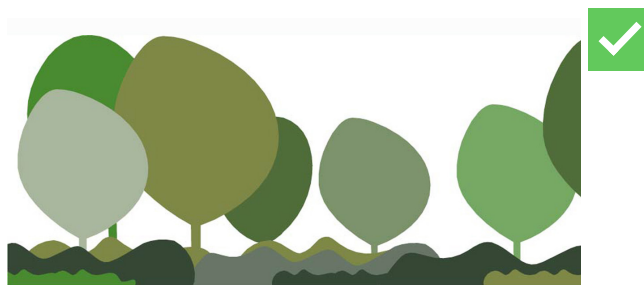
fotó: Grafit Műterem Kft.

5.5.9 KERÍTÉSEK

A településkép szempontjából a kerítések kitüntetett szereppel bírnak, mivel az épületekhez hasonlóan horizontmagasságban „zárnak”, s mint vertikális „térfalak” erőteljesen jelennek meg az általunk érzékelt közterület határfelületeként. Ezért felépítésük, anyaguk, struktúrájuk, s áttörtségük fontos település karakter meghatározó elem.

Gazdasági területen nyúlhatunk modernebb (fém) anyagokhoz, illetve nagyobb elemekből felépülő szerkezethez, de ügyeljünk arra, hogy ne legyen túlságosan kirívó, illetve illeszkedjen a település karakteréhez.

Elsősorban függőlegesen struktúrált rendszerű kerítéseket építsünk vízszintes tagolás nélkül. Javasolt a sötét, elsősorban pasztell barna és zöld, esetleg szürke színek alkalmazása, míg kerülendők az élénk színek.

[91] OSTOROS BORÁSZATI ÜZEME
fotó: Grafit Műterem Kft.

[92] AUTOMATIZÁLT FÉM TOLÓKAPU
fotó: Grafit Műterem Kft., Felsőtárkány

5.5.10 KORTÁRS PÉLDÁK

Javasolt ezekre a területekre a tájba való minél jobb beleolvadás. Ezt az egyszerű tömegformálással és természetközeli anyaghasználattal lehet elérni.

Ipari épületekről lévén szó legtöbbször nagy terekre és ezáltal nagy tömegre van szükség és meghatározó szempont a gazdaságosság, sok esetben az átalakíthatóság. Ilyen léptékben a telepítéssel és az anyagválasztással segíthetjük elő a tájba simulást.

[93] HAREN ÖKOLÓGIA FARM, HAREN, HOLLANDIA
építész: Onix Architects
forrás: <http://epiteszforum.hu/>

[94] GYÓGYNÖVÉNY-TERMESZTÉS, -SZÁRÍTÁS, -ÉRTÉKESÍTÉS, LÁTVÁNYTERV, KISVEJKE
építész: MOME építész hallgatói
forrás: <http://epiteszforum.hu/>

6 KÖZTERÜLETEK TELEPÜLÉSKÉPI ÚTMUTATÓJA – UTCÁK, TEREK

Javaslatok a környezetalakításra

A településképet alapvetően meghatározzák a földrajzi elhelyezkedésből adódó természetes, vagy mesterséges jegyek, az épületállomány és a hozzá tartozó építmények, valamint a település szabadtereinek jellege, állapota és kialakítása. Ebben a fejezetben a legutóbbival foglalkozunk, azaz a szabad terekkel. Ide tartoznak az utcák, a telkek utcafrontjai, a kertek, valamint a település közösségi terei, fontosabb közterületei. Megjelenésüket és használati értéküket pedig nagyban befolyásolja a terep kialakítása, az anyaghasználat, a növényalkalmazás.

[95] OSTOROS LÁTKÉPE
fotó: Tunnel Kft.

6.1 AZ EGRI ÚTI LAKÓPARK

Az Egri úti lakópark Ostoros speciális területe, melyen megfigyelhető a modern kori beépítések számos jellemzője. Míg a korábbi századokban a települések jellemzően a völgyekbe épültek, ahol a domborzat inkább támogatta a beépítést, ezáltal a domborzathoz alkalmazkodó és a völgyek vonalát, irányát követő utcák jöttek létre, addig az utóbbi évtizedekben az újonnan kiszabályozott lakóterületeken dominálnak a geometrikus vonalvezetésű utcák, valamint az építetói igények közt a falusi életformához igazodó, praktikus használatú –elsősorban gazdasági funkciójú– udvar helyett előtérbe került szempontként a jó kilátás, valamint a gazdasági udvar és haszonkert helyett a dísz- és pihenőkert. Ez megfigyelhető az Egri úti lakóparkban is. Az Egri úttól Dél-Nyugatra fekvő első ütemben beépített területen már benépesültek az utcák, de az Észak keleti oldalon található Tópart lakópark fejlődésének elején tart, lehetőség van arra, hogy a kialakuló utcakép harmonikusan formálódjon a jövőben.

Legyen szó akár szabadon álló, akár zárt sorú beépítésről, az utcakép rendezett megjelenése szempontjából kiemelt figyelmet kell fordítani az alábbiakra:

- tereprendezés kialakítása
- vízelvezető árok kialakítása
- burkolat – zöld arány az utcafronton
- növényalkalmazás, utcafásítás

[96] EGRI ÚTI LAKÓPARK I. ÜTEME
DNY -I OLDAL
fotó: Tunnel Kft.

[97] EGRI ÚTI LAKÓPARK II. ÜTEME
ÉK -I OLDAL
fotó: Tunnel Kft.

6.1.1 TEREPRENDEZÉS

Az utcák és a terep lejtésének függvényében változik a szükséges tereprendezési igény, és általánosságban elmondható, hogy minél markánsabb szintkülönbségeket kell kezelni, annál többféle megoldással találkozhatunk. Az utcafronti tereprendezésnek meg kell felelnie a funkcionális igényeknek, úgymint személy és gépjármű közlekedés biztosítása, csapadékelvezetés, kerítés kialakításának lehetővé tétele.

A lakóépületek elhelyezése és a földszinti padlóvonal szintjének és a garázs szintjének meghatározása alapvetően kihat az utcafront képére, mivel megszabja a térfalak épített környezethez – jelen esetben az utcához – való viszonyát.

Az épület csatlakozó szintjeinek megfelelő megválasztása lehetővé teszi a szélsőséges tájépítészeti eszközök használatának mellőzését.

Cél, hogy elkerülhetőek legyenek a magas támfalak, meredek rézsúk és a nehezen fenntartható, ráadásul nyáron nagymértékben felmelegedő és ipari hangulatú flórakosár támfalak, a pincésinti garázsok megközelítését szolgáló meredek és nehezen használható rámpák. A harmonikusan terepre illesztett házak sora megalapozza az egységes és rendezett utcaépítkezés kialakításának lehetőségét.

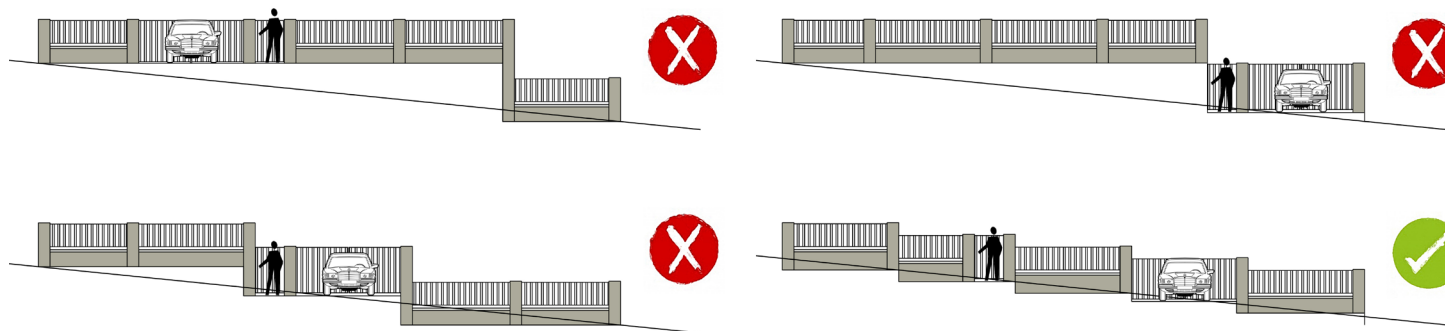
Az előírt nagyméretű előkertek elsősorban a szellős, zöldfelületek

által dominált utcaépítkezést szolgálják, ezért javasoljuk azokat elsősorban átmeneti térként kezelni az utca és a privát szférát jelentő házak között, mely alkalmas arra, hogy az ide ültethető növényekkel feloldja az épület tömbjének látványát. Nem javasoljuk az előkert drasztikus és kényszeres vízszintes kialakítását azokon a helyeken, ahol a természetes domborzat erősen lejt, mivel a telkenként eltérő megoldások tagolt, rendezetlen utcaépítkezéshez vezethetnek.

A természetes lejtéshez alkalmazkodó előkert és utcafront megfelelő növénykiültetéssel egységes és barátságos környezetet teremthet.

[99] JELENTŐS SZINTKÜLÖNBBSÉGEK A LAKÓPARK TÓ FELŐLI RÉSZÉN

fotó: Tunnel Kft.

6.1.2 CSAPADÉKKEZELÉS

A lakópark Észak-keleti oldalán nyílt, betonelemekkel burkolt árkok és folyókák hivatottak elvezetni a csapadékot. Jellemző, hogy ezeknek nem csak az utcán, az útpályán képződő csapadékot kell befogadniuk, hanem telken belülről is ide vezetik a vizet. Semmiképp sem támogatandó az a megoldás, amikor a telken belül, vagy a házon képződő csapadékvíz műanyag csövön, vagy beton folyókán keresztül vezetik az utcára, legyen az felszínen vezetve, vagy felszín alatt. Településközülogiai szempontból előnyös és hosszú távon a fenntarthatóságot szolgálja, ha a csapadékvíz nem elvezetik, hanem helyben kezelik. Ennek egyik módja lehet az esővíz tárolása és kiöntözése, a másik a szikkasztás. Ugyanígy cél lenne, hogy – ahol az utcák szélessége lehetővé teszi – a közterületi árkok kialakítása is tegye lehetővé a csapadékvíz helyben történő elszivárgását. Erre jó megoldás lehet, ha az árok tömör betonelemek helyett rácsos megtámasztást kap a fenekén és az oldalán, ahol pedig nagyobb az árok esése, ott a lefolyást lassító fenékküszöbök kiépítése is hasznos megoldás lehet, hiszen tovább helyben tartják a vizet, ezáltal a hirtelen lehulló csapadék elvezetése időben el tud húzódni, a befogadó csatornának és tározónak nem egy rövid idejű, de nagy intenzitású terhelésnek kell eleget tenni.

[100] [6] AZ UTCAI VÍZELVEZETŐ FOLYÓKÁK VESZIK FEL A TELKEN BELÜLI CSAPADÉKOT IS
fotó: Tunnel Kft.

[101] A BURKOLT ÁRkok NEM TESZIK LEHETŐVÉ A CSAPADÉK ELSZIKKADÁSÁT
fotó: Tunnel Kft.

6.1.3 BURKOLAT – ZÖLDFELÜLET ARÁNY AZ UTCAFRONTON

Nem javasoljuk a gépkocsi tárolásnak alárendelt utcafront és előkert kialakítását és a rendelkezésre álló felület nagyarányú burkolását, mivel így biológiailag inaktív, gyorsan felmelegedő felületek jönnek létre. További negatívum az ilyen felületek esetében, hogy a burkoláshoz használható – jellemzően beton alapanyagú – kövek nagy választéka miatt tarka, tagolt utcakép alakul ki. A gépjárművek tárolását javasoljuk telken belül megoldani és az utcán a szükséges minimális számú gépkocsi bejárat kialakítani, a lehető legnagyobb zöldfelületek mellett.

[102] TÚLZOTT MENNYISÉGŰ BURKOLAT
fotó: Tunnel Kft.

[103] DOMINÁNS ZÖLDFELÜLETEK -
KELLEMES ARÁNYA
fotó: Tunnel Kft.

Elterjedten alkalmazott módszer, hogy a zöldfelületek fenntartásigényét elkerülendő, az utcafronti felületeket folyami kavicssal, vagy zúzottkővel terítik be, mivel az nem igényel öntözést, nyírást és az egyszeri bekerülési költsége is alacsonyabb. Ezek a felületek azonban sok esetben nem oldják meg a fenntartási problémákat sem, mivel idővel a szálló portól, faleváltól, kaszáléktól feldúsul a szemcsék közt a szerves anyag, ami talajképződéshez vezet, vagy egyszerűen a kavics keveredik az altalajjal, ha nem kerül be elválasztó réteg. Ebben a talajrétegben már meg tudnak gyökerezni a gyommagvak, melyek esős időben kikelnek, így rendezetlen képet mutatnak, majd nyáron elszáradnak, mivel a talaj víztartó képessége kicsi.

Súlyosabb probléma, hogy a kavics felület a naptól átmelegszik és a hőt folyamatosan sugározza vissza, így a környezet klímájára is negatív hatással van. Az Egri úti lakóparkhoz hasonló kertvárosias lakóterületek azért jönnek létre, hogy a városok túlépítettségének, burkoltságának káros hatásaitól távol élhessenek, akik ide költöznek, az ilyen kavicsozott felületek azonban éjszaka is sokáig sugározzák vissza a hőt, túlzott párologtatásra kényszerítik, ezáltal szárítják az altalajt. A nagyméretű szórt burkolatú felületek tehát mind esztétikai, mind településökológiai szempontból nemkívánatosnak tekinthetők.

[104] A KAVICSTERÍTÉS GAZOSODIK ÉS FELFORRÓSODIK A NAPON
fotó: Tunnel Kft.

[105] A TÚLZOTT BURKOLÁS, A CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉSE ÉS A KAVICSTERÍTÉS FELBORÍTTJA A TALAJ TERMÉSZETES VÍZHÁZTARTÁSÁT
fotó: Tunnel Kft.

6.1.4 UTCAFÁSÍTÁS

A lakópark geometrikus, tervezett utcaszerkezete rendezettségét sugall, ugyanakkor az épületállomány sokfélesége és sokszínűsége mégsem eredményez egységes utcaképeket. Az utcák térfalait azonban ki lehet egészíteni egy olyan elemmel, mely biztosítja a rendezettséget, kellemesebbé teszi a közterületeken tartózkodást és pozitív ökológiai hatásai vannak: a lakópark utcáin egységes fasorok ültetését javasoljuk. Ahol a közművek lehetővé teszik, ott kialakítható akár kétoldali fasor is, ahol erre nincs lehetőség, ott egyoldali fasort javasolunk. Ezáltal csökkenne az utcaképben a légvezetékek és azok oszlopainak dominanciája, valamint az épületállomány sokféleségéből és sokszínűségéből adódó rendezetlen érzet. A fasorok további pozitív hozadéka az árnyékvetés, mely mind az utcán sétáló gyalogosok számára előny nyáron, mind a parkoló gépjárművek számára.

A légvezetékek környezetében alacsony törzset és lombkoronát nevelő útsorfák ültetése javasolt:

- Gömbjuhar (*Acer platanoides 'Globosum'*)
- Virágos kőris (*Fraxinus ornus*)
- Berkenyék (*Sorbus sp.*)
- Galagonyák (*Crataegus sp.*)
- Díszcseresznyék (*Prunus serrulata*)
- Kínai díszkörte (*Pyrus calleryana 'Chanticleer'*)
- Hússzínű vadgesztenye (*Aesculus x carnea*)

Színes lombú fák ültetését sorfaként nem javasoljuk.

[106] UTCAFÁSÍTÁS KÜLFÖLDI PÉLDÁN
RON BEITLER: LOWER MACUNGIE

[107] UTCAFÁSÍTÁS KÜLFÖLDI PÉLDÁN
ELVERSON BOROUGH

6.1.5 NÖVÉNYALKALMAZÁS A KERTEKBEN

Jelenleg mind az utcafrontokon, mind a kertekben dominálnak a tuja és hamisciprus fajok és fajták. Ezek ültetését a színes lombú növényekhez hasonlóan szoliterként: önmagában érvényesülve, vagy kisebb dekoratív csoportban ültetve javasoljuk. Elsősorban belátásgátlás céljából ültetik ezeket, hogy az illetéktelen szemek elől takarják a kertet, teraszt. Fontos azonban mérlegelni, hogy az év minden szakában használják-e az adott területet, hiszen a lombhullató növények vegetációs időszaka, amikor lombjukkal takarnak egybeesik a kerthasználat idejével, így ugyanazt a funkciót tudják betölteni, mint az örökzöldek nagyobb változatosság mellett, úgy hogy közben megjelenésük sem tájidegen.

Tuja, vagy hamisciprus ültetését utcafronton sövényként, vagy „fasorként” nem javasoljuk.

[109] LOMBHULLATÓK ÉS ÖRÖKZÖLDEK KIEGYENSÚLYOZOTT ARÁNYA
fotó: Tunnel Kft.

[108] KERÜLJÜK AZ ÖRÖKZÖLDEK KIZÁRÓLAGOS ALKALMAZÁSÁT! LOMBOS CSERJÉKKEL, ÉVELŐKKEL KIEGÉSZÍTVE A KERT ÉS AZ UTCAKÉP IS HARMIÓNIKUSABB KÉPET MUTAT.

fotó: Tunnel Kft.

A hagyományos falusi kertekben elsősorban a gyümölcsfák jelentek meg, de a lakópark nem tekinthető hagyományosnak, itt a kertek elsődleges funkciója a pihenés és a díszítés. Jelenleg a kertek többségében nem található fa. A fás szárú növényállományt oszlopos örökzöldek, alacsony virágos cserjék, formanövények és gyümölcsfák alkotják, melyek többnyire nem nőnek túl a lakóépületek ereszmagasságán. A kellemesebb mikroklíma és a nagyobb biológiai aktivitás, valamint esztétikai okokból javasoljuk nagy, vagy közepes méretű díszfák ültetését, melyek árnyékukkal a kertek használati értékét is növelhetik, valamint csökkentik a légkondicionáló berendezések szükségét. Emellett további pozitív esztétikai hatásuk, hogy az épületek sorát tagolják, képesek kedvezőtlen összelátásokat megszüntetni és hatékonyan oldják a tetőidomok síkjaiból és a falszínek sokszínűségéből adódó geometrikus tobzódást.

6.2 FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK

Ostoros község területének legnagyobb százalékát falusias lakóterületek alkotják. A házak kevés kivételtől eltekintve utcafronton állnak, előkert nincs, az udvar elsősorban a gazdasági és közlekedési funkciókat szolgálja, különös tekintettel a gépjármű tárolásra. Ilyen adottságok mellett különösen fontos az utcai zöldfelületek kialakítása, hiszen az utcaképbe az épületek mellett ezek szólhatnak bele. Meghatározó az árkok kialakítása, valamint az útpálya és a járda közti zöldfelület növényhasználata.

[110] OSTOROS FŐUTCÁJA AZ EGRI ÚT ÉS A
PETŐFI SÁNDOR ÚT
fotó: Tunnel Kft.

6.2.1 ÁRKOK ÉS HIDAK

Az árkok elsődlegesen funkcionális létesítmények, melyeknek el kell látniuk feladatukat: be kell fogadni az útpályán és a járdákon képződő csapadékot és a helyben el nem szikkasztható felesleget el kell vezetni, mindezt fenntarthatóan, hosszú távon kell tudni biztosítani. Javasoljuk a zöld árkok kialakítását, melyek mesterséges stabilizálásához a tömör beton elemekkel szemben előnyben kell részesíteni a rácsos, vízáteresztő megoldásokat.

Az árkokon átvezető hidak rendszerint beton tartószerkezetűek. Vagy beton gerendák alkotják, az árkon keresztben egymás mellé fektetve, vagy beton cső átereszzel kialakítva. Ezek rendszerint burkoltak, vagy földtakarással és gyepesítéssel zárták le őket, de sok helyen előfordul – elsősorban a betongerendás szerkezetnél –, hogy a tartószerkezet semmi nem takarja, így az ki van téve az időjárás és a használat igénybevételeinek. Ezek a bejárók rendezetlen képet mutatnak. Javasoljuk a bejárók utca szinten történő egységes kezelését és egységes burkolatok kialakítását.

Nem javasoljuk a házak teljes utcafronti szakaszán az árok fedését parkoló kialakítása céljából, mivel így a szikkasztó képesség csökken és vízvezetési, befogadási problémákhoz vezethet. Az árkok befedése csak a gépkocsi bejáró kapu megközelítésének biztosítása céljából támogatható.

[111] SZIKKASZTÓÁRKOK BURKOLATLAN HÍDDAL
fotó: Tunnel Kft.

[112] BURKOLT ÁRKOK RENDEZETT, EGYSÉGES BEJÁRÓKKAL
fotó: Tunnel Kft.

6.2.2 NÖVÉNYALKALMAZÁS

Az utcai növénykiültetések közt sok helyen megjelentek a tuják és hamisciprusok, melyeket sorba, vagy sövényként ültettek a tulajdonosok. Ezek a kiültetések idővel falként zárnak az utcán, rontva a térérzetet és kizárják a homlokzatokat az utcaképből. A Széchenyi István úton sok helyen megfigyelhetők még a homlokzatok előtt az utcára kihelyezett padok, melyek a lakók társas érintkezését szolgálták. A telepített tuja falak ezzel szemben a homlokzatokat és az előttük húzódó járdaszakaszt teljesen elzárják, ami épp ellentétes a padok által szimbolizált nyitottsággal és társas érintkezésre irányuló igénnyel.

[113] HAGYOMÁNYOS UTCAKÉP: GYÜMÖLCSFA SOR ÉS PAD MARADVÁNYA A HÁZ ELŐTT
fotó: Grafít Műterem Kft.

Hagyományosnak tekinthetjük az utcára telepített gyümölcsfákat – elsősorban cseresznyét- és a fák alá ültetett virágos dísnövényeket: rózsákat, liliomokat, nősziromokat, egyéb évelő és egynyári dísnövényeket. Javasoljuk a hagyományos növényhasználat alkalmazását az utcafrontokon.

A lakóépületek kertjei a településkép kialakításában kevésbé vesznek részt, mivel az utcafronton és oldalhatáron álló épület a hátsókertek nagy részét takarja, azonban az oldalkertek látványa meghatározó lehet. Ahol melléképületre lehet rálátni és a gépkocsi mozgás lehetővé teszi, javasoljuk a melléképületek növényvel történő takarását.

[114] ÖRÖKZÖLD FAL MÖGÉ ZÁRT HÁZAK
[115] KOSSUTH LAJOS TÉR
fotó: Tunnel Kft.

6.3 KIEMELT JELENTŐSÉGŰ KÖZTERÜLETEK

6.3.1 KOSSUTH LAJOS TÉR

A Kossuth Lajos tér a település főtere, így a legtöbb ideiglenes, vagy állandó funkciót betöltő közösségi szabadtér, mely az itt lakók számára meghatározó jelentőségű. Megtalálható itt a játszótér, a háborús emlékmű, borospincék és az Önkormányzati Hivatal épülete mellett sok minden más is. Jelenleg egy fejlesztésre váró terület, mely számos megoldandó feladatot és számos lehetőséget rejt magában. Mai megjelenése elsősorban közlekedési felület, három út Y alakú elágazása, fókuszpontjában a háborús hősök emlékművével. Elgondolkodtató lenne a forgalomcsillapítás megvalósítása és a gyalogos prioritást hangsúlyozó burkolati architektúra kialakítása. A jelenlegi lépcsők, melyek a csomópontból az emlékműhez, valamint a hivatalhoz vezetnek jelenleg bizonytalanul állnak a térben, mivel az alsó érkezési pontjuk az útpályához csatlakozik, ami akaratlanul is funkcionális ellentmondást ébreszt a szemlélőben. Egy más minőségű burkolat és a csomópont járdaszintbe emelése, ami hangsúlyozza itt a gyalogos közlekedés prioritását, képes lenne megteremteni a főtér jelleget, amit megfelelő növényalkalmazással tovább lehetne fokozni. Az emlékmű mögötti ágyásba a jelenlegi boróka kiültetés mellé javasoljuk virágos növények ültetését, valamint szükséges lenne egy háttér képző cserjeültetés, mely kiemelné a műkö táblákat és eltakarná az emlékhely és a hivatal épülete közt parkoló gépjárműveket.

Egyedi elem a hivatal környezetében a borospince a dombra vezető lépcsővel. A lépcsőt előnyös lenne magasabb minőségű burkolattal ellátni, mely a hely reprezentatív jellegét jobban tükrözné. A lépcső tetején hangulatos kilátópont és találkozóhely kialakítására nyílna lehetőség, melyhez a fenti pincék adnának megfelelő háttérrel, a fejlesztés pedig motivációt jelenthet a pincetulajdonosok számára saját környezetük rendbentartásához.

A Kossuth Lajos tér csatlakozó felületein – elsősorban a Gárdonyi utca és a Dobó István utca felől – fasor telepítése tenné rendezettebbé az utcaképet. A tér reprezentatív jellegével szemben a hivatal hátsó udvarának gazdasági jellege, valamint a mellette található hangárszerű épület mutat kontrasztot, melyet megfelelő növénytelepítéssel fel lehetne oldani.

[116] BORPINCE A TELEPÜLÉS FŐTERÉN
fotó: Tunnel Kft.

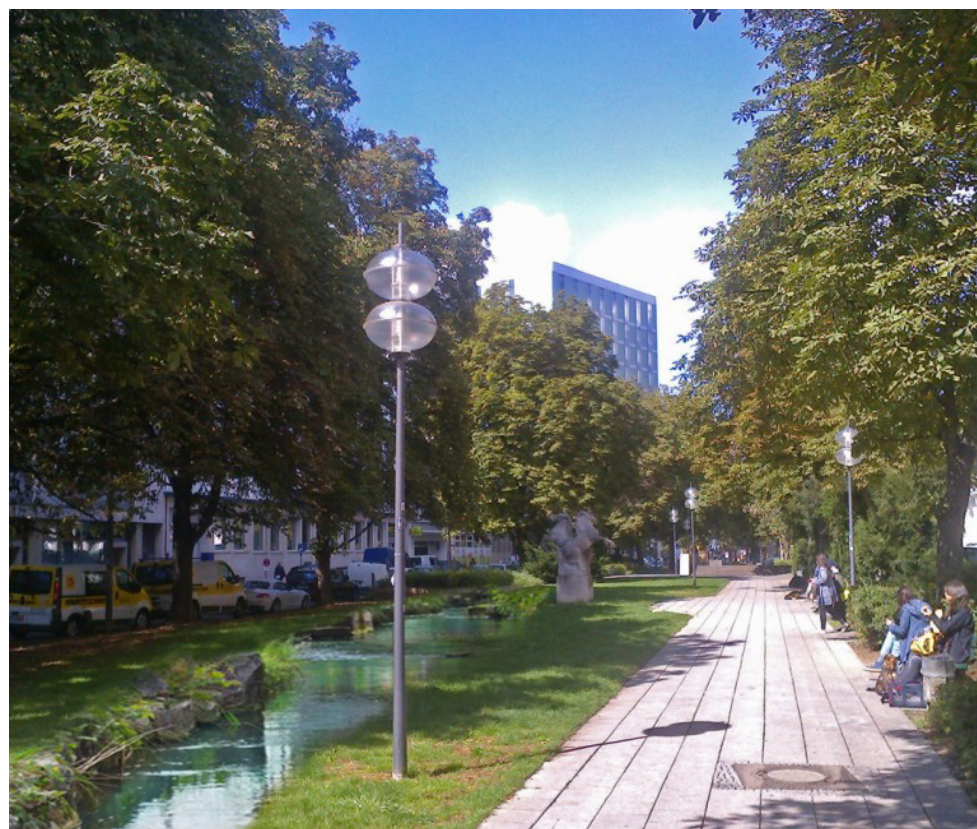
[117] AZ ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL MÖGÖTT
FASOR ÜLTETÉSÉT JAVASOLJUK
fotó: Tunnel Kft.

A játszótér a Kossuth Lajos tér legkisebbeknek szóló szelete, melytől a településközpont igazán közösségivé válik, a legfiatalabb generáció felé is nyitva. Az itt található fák árnyékot adnak, a padok biztosítják a kísérők számára a leülési lehetőséget. A játszótér hangulatát fokozza a patak közelsége.

A patak a tér hangsúlyos eleme, mely azonban számos kiaknázatlan lehetőséget tartogat még. Jelenleg betonozott mederben, a környezetével korlátozott kapcsolatot teremtve szeli ketté a főteret a vízfolyás, a hely azonban rendelkezésre állna ahhoz, hogy bekapcsolódjon az itt lakók életébe és a megfelelő keresztmetszet és átfolyás biztosítása mellett kialakulhasson a partján egy olyan pihenőhely, mely több korosztály számára biztosít találkozási pontot. Magyarország határain belül és külföldön is rendelkezésre állnak már példák, hogy lehet közelebb vinni a közösségi tereket használó lakosokat a települést átszelő patakhhoz és az árvízvédelmi és ökológiai szempontok figyelembevételével fejleszteni a kisvízfolyások környezetét.

[118] BÜKKÖS PATAK PARTJA SZENTENDRÉN
NOVÁKL. - FORSSQUARE.COM

[120] PATAKPART REVITALIZÁCIÓ KONCEPCIÓJA
MÜNCHENBEN
JUTTA HÖCHT-STÖHR : EVANGELISCHE STADTAKAD-
EMIE - MÜNCHEN

[119] JÁTSZÓTÉR ÉLÉNK SZÍNŰ KERÍTÉSE
fotó: Tunnel Kft.

6.3.2 A TEMETŐ KÖRNYEZETE

Az Egri út mellett található Ostoros temetője, frekventált helyen, a települést átszelő legfőbb átmenő forgalmat bonyolító út mellett. A bejáratnál jó kilátás nyílik a szemközti domboldalra, ami megfelelő háttérrel biztosít a létesítménynek, de az út felőli oldalon funkcionális szempontból nem előnyös a szomszédos játszótér, melyet optikailag semmi nem választja el a temetőtől. Javasoljuk a közös kerítésszakasz mellett sövény telepítését, mely biztosítja a merőben eltérő használatú területek szeparálását. A bejárat másik oldalán trianoni emlékmű található, melynek környezetrendezése még feladat. Itt célszerű háttérrel képző növényültetés kialakítása, valamint az emlékmű előterében a reprezentativitást fokozó virágkiültetés telepítése és a kényelmes megközelítést és a megemlékezések során a gyülekezést, esetleg pódium felállítását lehetővé tevő burkolt felület kialakítása.

A temető környezetének további fejlesztése során javasoljuk a parkoló rendezését és lehetőség szerint fásítását is.

[121] TEMETŐ ÉS JÁTSZÓTÉR KAPCSOLATA

[122] TEMETŐ PARKOLÓJÁBA JAVASOLT
UTCAFÁSÍTÁS

FOTÓ: TUNNEL KFT.

6.3.3 A SZENT ISTVÁN TÉR ÉS KEGYELETI PARK

Ostoros központjában fekszik a település legújabb zöldfelületi fejlesztéseként létrehozott Kegyeleti park és a mellette található Szent István tér.

A park útvonalvezetése egy felülnézetben érvényesülő rajzolat alapján készült, nagy zöldfelületekkel, körüljárást biztosító utakkal. Fókuszpontja az '56-os emlékmű. A park fogadótere tulajdonképpen a Szent István tér, melynek központi eleme a Szent Istvánt ábrázoló szobor.

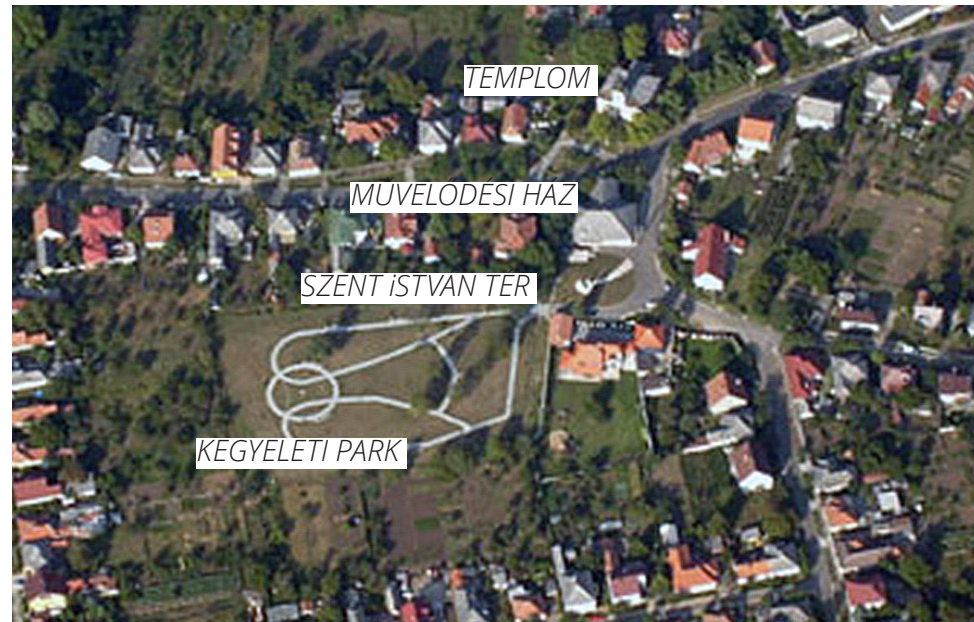
A tér növényzetét gyep és örökzöld cserjék alkotják. Ez kiegészíthető további dekoratív cserje és virágfelületekkel a 10. fejezetben javasolt elvek mentén.

Javasoljuk a tér hangsúlyosabb megnyitását az Eгри út felé és a szabadterek rendszerének egységes architektúrával történő kialakítását a Művelődési ház és a templom környezetének bekapcsolásával.

A javasolt architektúra elemek, burkolatok, lépcső kialakításáról a 8. fejezetben található iránymutatás.

[123] A SZENT ISTVÁN SZOBOR
FOTÓ: GRAFIT MŰTEREM KFT.

[124] RENDSZERRÉ SZERVEZHETŐ
SZABADTEREK ÉS ZÖLDFELÜLETEK OSTOROS
KÖZPONTJÁBAN
FOTÓ: ELMENYEKVOLGYE.HU

6.4 A BORÁSZAT – IPARI LÉTESÍTMÉNY A TELEPÜLÉS KÖZPONTJÁBA ÉKELŐDVE

A szőlő termesztés és a bor készítése évszázadok óta meghatározza a környék életét. Novaj felől Ostorosra érkeve a pincesor, ami az idelátogatót fogadja és a település főteréül szolgáló Kossuth Lajos téren is megtalálhatók a hagyományos és kevésbé hagyományos pincék is. Mégis idegen kissé a nagyipari borászati létesítmény az Ostoros-patak völgyében ennyire közel a központhoz. Ugyan a régi településmag felől nem nyílik rálátás az üzemi létesítményre, de a Dobó István utcán haladva egyre inkább meghatározó látvánnyá válnak a tartályok a barakk jellegű, hullámpala fedésű épület és a kék hullámlemez fedésű szín. A modern ipari létesítmény megjelenése nem azt a harmóniát árasztja, mint a hagyományos szőlőtermesztéshez kapcsolódó, hegyoldalba vájt családi pincék, sokkal inkább tájidegen elemként uralja a kilátást. Javasoljuk a Dobó István utca mentén fasor telepítését, mely segít az utcaképet harmonikusabbá tenni és térfalat ad az utcának, részben kizárva a borászat tartályainak látványát.

[125] BORÁSZAT A TELEPÜLÉS KÖZPONTJÁBAN
FOTÓ: GRAFIT MŰTEREM KFT.

6.5 AZ OSTOROSI-VÍZTÁROLÓ

A víztárolót elsősorban azért hozták létre, hogy a hegyekből lezúduló csapadékot vissza tudják tartani, ezáltal tehermentesítve a település csapadékcساتornáinak rendszerét a hóolvadás, vagy az intenzív esőzések alkalmával. A csapadékkezelési funkció mellett azonban a jövőben kiegészülhet rekreációs szerepkörrel is, hiszen a települési zöldfelületi és ökológiai rendszer fontos, fajsúlyos eleme. Az ember mindig is vonzódott a vízpartokhoz. Különösen fontos ez az utóbbi években mind gyakrabban előforduló szélsőséges időjárású időszakok alkalmával, amikor egymást váltják nyaranta a monszunszerű esőzések és a forró időszakok. Ezekben az időszakokban szívesen használják ki a vízfelületek kondicionáló hatását. A tó bevonása a település rekreációs zöldfelületeinek rendszerébe hatással lesz a lakosok közérzetére, a településhez fűződő viszonyára, valamint a környező ingatlanok értékére is. Az igények kielégítése végett célszerű a tó partját minél nagyobb felületen feltárni, biztosítani a körüljárhatóságot és a vízfelszín megközelíthetőségét akár pallós ösvényekkel, vagy stégekkel. A víztároló fogadóterületén javasoljuk pihenőterület kialakítását, ahol elérhet fedett esőbeálló, kerékpártároló, ülőbútorok és akár játszóeszközök, valamint sütő- főzőhely is. A vízpart megközelítése jelenleg meredek, köves-földes úton lehetséges, mely nem biztosít kielégítő kapcsolatot a településsel. A rekreációs terület fejlesztésével egyidőben a megközelíthetőség javítása is meg kell, hogy valósuljon.

[126] A VÍZTÁROLÓ LÁTKÉPE A GÁT IRÁNYÁBÓL
FOTÓ: TUNNEL KFT.

[128] MINTA: STÉG A FELSŐTÁRKÁNYI TÓ KÖRÜL KIALAKÍTOTT REKREÁCIÓS TERÜLETEN
FOTÓ: TUNNEL KFT.

[127] A TÓ MEGKÖZELÍTHETŐSÉGE FEJLESZTÉST IGÉNYEL
FOTÓ: TUNNEL KFT.

6.6 A TELEPÜLÉS KAPUI

Eger felől érkező a mezőgazdasági területek közt az út mellett álló feszület fogadja az Ostoros felé tartó utast, majd kevéssel később beér a település belterületére az Egri úti lakópark két ütemében épülő kertvárosias területek között, ahol jelenleg rendezetlen a térfal, nem egységes az utcakép. Ezen a szakaszon egy egységes, rendezett fasor megfelelő kísérője lenne az útnak és méltó felvezetője a településnek.

Novaj felől a baloldali borospincék vezetnek fel a település bejáratát, melyek névjegyként is szolgálnak és iránymutatást is adnak Ostoros identitásával kapcsolatban. Ezt követően a jobb oldalon fiatal hársfasor kíséri az utat az első lakóházakig. Ebből az irányból a település kapuja megelőlegezi a bizalmat a falu egészére nézve.

[130] EGER FELŐL KÖKERESZT FOGADJA AZ ÉRKEZŐT
FOTÓ: TUNNEL KFT.

[129] PINCESOR OSTOROS NOVAJ FELŐLI KAPUJÁNÁL
FOTÓ: TUNNEL KFT.

Az elmúlt évtized hozadéka a települések bejáratánál a szabványos településnév tábla mellett további információs, vagy a település nemzeti, nemzetiségi, vagy egyéb identitását bemutató táblák kihelyezése. Ostoroson Novaj felől érkeve összesen három oszlopon számos tábla fogadja az utazót:

- a szabvány helységnévtábla, kiegészítve egy „Európai falu” táblával
- Egy „Köszöntjük Ostoroson!” tábla, alatta egy kiegészítő tábla, mely tudatja, hogy a településen polgárőrség működik, valamint

- egy rovásírásos helységnévtábla

Ezen táblák némelyikének kihelyezése azért történt, hogy jó benyomást tegyen az érkező vendégre, de a bejárat képét ez a mennyiség már zavarossá tudja tenni, így a jó szándék éppen a fordítottját eredményezheti. Javasoljuk a tájékoztató, nem szabvány, vagy jogszabály által előírt táblákat egy csoportba, egy oszlopra tenni, lehetőleg megfelelő távolságot tartva a helységnévtáblától, vagy akár a tartalmukat egy táblán egyesíteni és azt úgy kihelyezni, hogy a helységnév táblát követően az autósnak megfelelő idő álljon rendelkezésére a tartalmakat befogadni. Ezáltal elkerülhető lesz a jelenlegi táblatobzódás pozitív szándékkal ellentétes, zavaró mellékhatása.

[131] ÚJONNAN TELEPÍTETT HÁRSFA SOR ÉS TÁJÉKOZTATÓ TÁBLÁK OSTOROS „KAPUJÁBAN”
FOTÓ: TUNNEL KFT.

6.7 UTCABÚTOROK A TELEPÜLÉSEN

A település utcabútorokkal történő ellátottsága hiányosnak mondható. Ülőbútorokkal elsősorban a játszótérek találkozhatók, de azok között is van kivétel, hiszen az Egri úti lakóparkban található játszótéren semmilyen utcabútor nem található.

Hulladékgyűjtőből is kevés található. A lakosokat dicséri, hogy ennek ellenére kevés helyen látható szemét az utcákon. Az autóbusz várók nem egységesek a településen belül és hiányos az ellátottságuk ülőhellyel.

Javasoljuk az utcabútorok és berendezések fejlesztését az alábbi szempontok szerint:

- A közösségi területeken egységes megjelenésű padok kihelyezése a buszmegállóba, a közintézmények környezetébe és az emlékművek, emlékhelyek környezetébe.

- Egységes megjelenésű (lehetőleg szelektív gyűjtést lehetővé tévő hulladékgyűjtők kihelyezése a padok közelében és a forgalmas csomópontokban.

- A várakozók számára árnyékot és eső- illetve szélvédelmet biztosító, egységes megjelenésű utasvárók kihelyezése a buszmegállóba, ahol a közúti úrszelvény lehetővé teszi.

[132] BUSZMEGÁLLÓK AZ EGRÍ ÚTON
FOTÓ: TUNNEL KFT.

[133] AUTENTIKUS PAD A SZÉCHENYI ISTVÁN
ÚTON
FOTÓ: TUNNEL KFT.

6.7.1 PADOK

Az ülőbútorok az alábbi szempontoknak feleljenek meg:

- ülőfelületük lehetőleg fa legyen (vörösfenyő, hőkezelt fenyő, hőkezelt lombos fűrészáru, telített fenyő)

- Felületkezelése pácolással, vagy vékonylazurral történjen (erőteljes sárga, vagy vörös, valamint nem fa színeket -pl. zöld, kék- színű lazurt nem javasolunk)

- Tartószerkezete letisztult fém, vagy műkö, de a nagyon karakteres, túlságosan formázott, vagy archaizáló szerkezeteket nem javasoljuk.

- Elfogadhatónak tartjuk teljesen fa szerkezetű bútorok kihelyezését, de ezek fenntartási igénye jellemzően nagyobb a fém, vagy műkö szerkezetűekénél.

- Fém ülőfelületű, ún. vandálbiztos utcabútorok kihelyezését nem tartjuk indokoltnak és városias megjelenésük miatt nem is javasoljuk.

- Rönk bútorokat azok parkerdei hangulata miatt a település belterületén nem javasoljuk.

6.7.2 HULLADÉKGYŰJTŐK

A hulladékgyűjtők megjelenését a környező padokkal kell összehangolni mind anyaghasználat, mind formavilág tekintetében.

- Javasoljuk a fedeles típusokat, melyek esőtől védettek

- Lehetőség szerint szelektív hulladékgyűjtést lehetővé tévő típust kell választani

- Burkolatuk lehetőleg fa legyen

- Fém burkolatú, átlátszó oldalfalú típust nem javasolunk.

6.7.3 BUSZMEGÁLLÓK

A buszra várakozók számára a legideálisabb és legpraktikusabb egy fedett-nyitott, avagy félig-zárt épület kialakítása, amely megvédi őket az esőtől, a túlerős napsütésben oltalmazó árnyékot ad, és szélvédett is egyben. Fontos szempont az átláthatóság. Ha nincs leszálló utas és a buszvezető képes belátni, hogy a megállóban nem várakoznak, akkor nem szükséges lefékeznie, míg másik oldalról a megállóban várakozó utas hozzákészülhet a felszálláshoz, ha már ülve képes messziről megpillantani az ő járatát.

Az egységes arculatú megállók segítenek utasnak és sofőrnek egyaránt a már távolról is könnyű felismerhetőségük által, és az utcaképnek is jót tesznek ezzel egységesítve, erősítve a település identitását.

Építésükhöz érdemes időjárásálló anyagot használni, olyat, amely elegánsná teszi és nem koszolódik gyorsan.

[135] BUSZMEGÁLLÓ: ALEXANDER BRODSKY
FOTÓ: YURI PALMIN, ARCHDAILY

[134] BUSZMEGÁLLÓ:
AMATEUR ARCHITECTURE STUDIO
FOTÓ: YURI PALMIN, ARCHDAILY

7 HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

Olyan dolgokat hirdetünk, amikben lehetőséget látunk, ha mások is támogatnak. Értékeinket hirdetjük, a kihelyezett reklámtábla mesél rólunk, érzésvilágunkat is tükrözi, így érdemes ezt úgy elhelyezni, hogy ne környezetszennyezésnek élje meg a járókelő, ami mellett igyekszik eltekinteni, hanem egy igényes és jóízű hirdetőt sejtessen mögötte, akihez érdemes lehet fordulni. Persze fontos a könnyen érthetőség és figyelemfelkeltés, de egy szolidabb színvilágú, jó grafikát is észrevesz és elolvass az, akinek tényleg szüksége van a hirdetett szolgáltatásra.

A hirdetések helye és mérete összefügg. Ha olyan helyet választunk, amely közel esik az érdeklődőhöz, akkor a méret jelentősen csökkenthető.

A középkorban a cégek mindig az épületek egy adott homlokzati részén, adott magasságban helyezkedtek el, így az emberek könnyen el tudtak igazodni a kínáló szolgáltatók özönében, mert tudták hova tekintsenek.

Az utcanevek alumínium táblái ugyan elütnek a falusias környezetre jellemző megjelenéstől, de legalább egységes képet tükröznek. Alumínium helyett szebb összképet mutatna egy egységesebb, egyszerű szerkezetű felfelület kialakítása.

[136] HIRDETÉS SZENTMÁRTONKÁTÁN
FOTÓ: GRAFIT MŰTEREM KFT.

[137] IRÁNYÍTÓ TÁBLÁK NOSZVAJON
FOTÓ: GRAFIT MŰTEREM KFT.

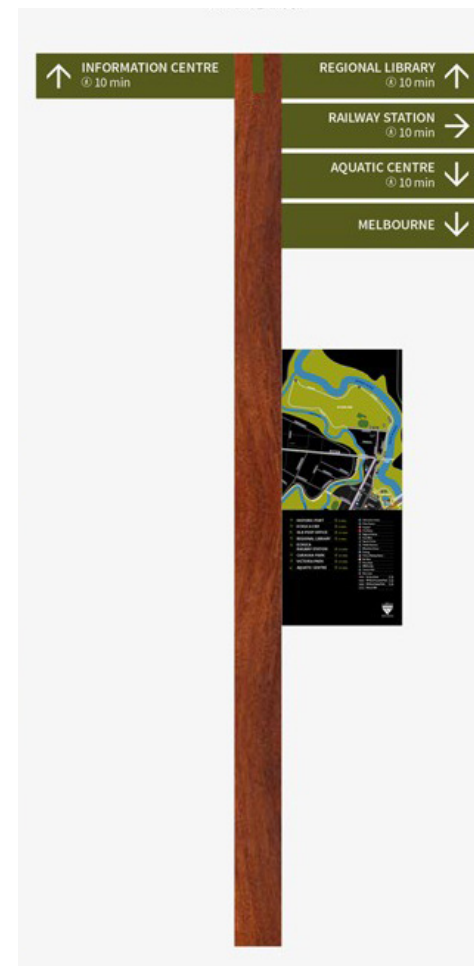
Hirdetések esetében ügyelni kell arra, hogy védett épületen, zöldterület övezeteinek telkein reklámtáblák nem helyezhetők ki.

Cégérek síkban, vagy konzolosan kilógatva helyezhetők el a homlokzaton. A konzolos kilógatás verzióján kívül elvetendő minden olyan szerkezet alkalmazása, amit magáért a hirdetés céljáért építenénk. Mindemellett igyekezzük kerülni a harsány színek alkalmazását.

Használjunk időjárásálló bevonatot, főleg a hirdetés eső és pára elleni védelme érdekében.

Segítheti egy vállalkozás sikerét, ha az utcára lépő egyén már egy a község más részén felállított táblán felismeri, hogy a számára fontos szolgáltatás a környéken fellelhető és útmutatást is kap hozzá.

A helyi önkormányzat beleegyezésével elindulhat egy közös hirdetési rendszer, ahol a szolgáltatást biztosító vállalkozás egyezséget köt a helyi vezetéssel, hogy ezen a bizonyos hirdetési rendszeren feltüntessék, megadva az irányt is, hogy merre találhatóak.

[138] CAMPASPE - INFORMÁCIÓS TÁBLA
FOTÓ: NUTTSHELL.COM.AU

[139] ELIGAZÍTÓ TÁBLA
BUENOS AIRES / ARGENTINA
FOTÓ: BANDO

[140] SHIMAZU ENVIRONMENTAL GRAPHICS
JAPAN / NIIGATA CITY
FOTÓ: SHIMAZU-EG.JP

[142] FW DESIGN
LONDON / STRATFORD
FOTÓ: FWDESIGN.COM

[143] INFORMÁCIÓS TÁBLA
HELIX PARK / FALKIRK
FOTÓ: BLUETON LTD

[141] SHIMAZU ENVIRONMENTAL GRAPHICS
JAPAN / TOYOMA (STATION)
FOTÓ: SHIMAZU-EG,JP

BURKOLATOK, LÉPCSŐK ÉS TÁMFALAK A TELEPÜLÉS KÖZTEREIN

A burkolatok megválasztása tükrözheti egy köztér funkcióját, helyét a település hierarchiájában, valamint utalhat a földrajzi helyzetre, a történelmi múltra valamint tükrözi a tulajdonos, vagy kezelő ízlését, egyéniségét.

Elsősorban a gyalogos felületek burkolása során van lehetőség és igény az anyagválasztás során a fenti szempontokat érvényre juttatni, de a gépjármű által járt felületeken is használhatunk differenciált burkolatokat, például sebességcsökkentésre. Mindegy, hogy természetes kőről, tégláról, vagy beton térkőről beszélünk egy burkolat esetében, mindig arra kell törekedni, hogy az a természetes, anyagra jellemző megjelenésű legyen és lehetővé tegye az esztétikus, időálló kivitelezést!

A beton térkövek alkalmazása során igyekezni kell a hagyományos kőanyagok beépítése során az évszázadok alatt kialakult elveket hasznosítani.

Tartózkodni kell az ipari jellegű, vagy túlgondolt formavilágú térkövektől (pl. hullámkő, "kutyacsont", vagy virág alakú térkő) és az erős színektől (pl. őszi lomb, piros, zöld, sárga). Előnyben kell részesíteni a természetes kövekre jellemző színárnyalatokat.

Gyalogos forgalomra szánt felületeken javasoljuk a melírozott, terméskövet imitáló színek, vagy a nemeszúzalék kopórétegű kövek használatát.

A kiemelt jelentőségű közterületeken elsősorban terméskő burkolatok kialakítását javasoljuk.

Előnyben kell részesíteni a négyszögletű, pattintott, vagy vágott felületű terméskövet, vagy az azt imitáló térkövet. A szabálytalan kőlapokból készülő burkolatokat a kő anyagával azonos finomzúzalék fugázással javasoljuk elkészíteni, szárazon besöpörve, vagy műgyantabázisú kötőanyaggal. A habarcs hézagolást a színbeli kontraszt miatt nem javasoljuk.

A szilárd burkolatokat esztétikusan meg lehet törni szórt felületekkel, melyek a csak időnként terhelte felületeken puffert képezhetnek, miközben a csapadékvíz elvezetésében hatékonyan részt vesznek.

A falusias területeken Téglát, vagy kiselemes térkő burkolat kialakítását javasoljuk. A térkő színének és formájának megválasztása során a már ismertetett elveket kell szem előtt tartani.

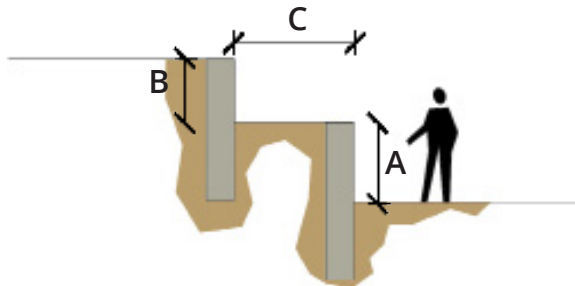
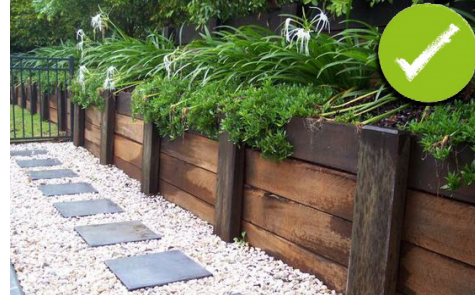
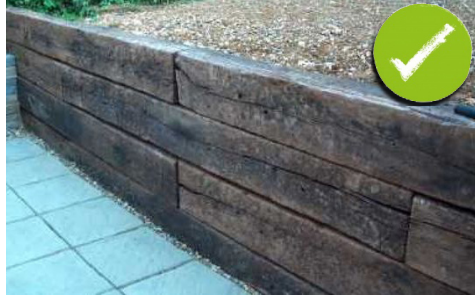
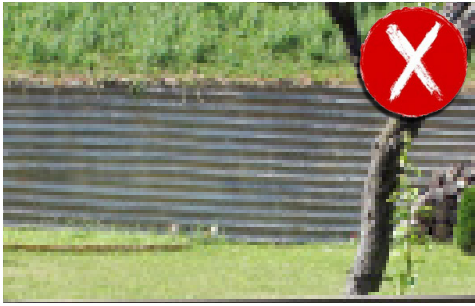
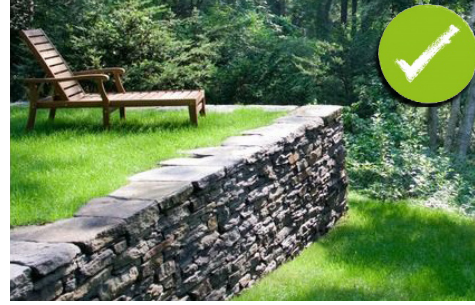
Játszótereken, zöldfelületi létesítményeken használható fakocka burkolat is.

A térkövek kopóréteges kialakításuk miatt nem alkalmasak lépcsők építésére, mivel oldaluk nem esztétikus. Ugyancsak nem javasoljuk kerti szegély segítségével lépcső kialakítását. Erre a célra többféle antikolt és nem antikolt speciális elem létezik, de előnyben kell részesíteni a természetes kő, vagy téglát megoldásokat. A kiemelt jelentőségű közterületeken terméskő tömlépcsők alkalmazását javasoljuk.

[144] HELYI BAZALT TERMÉSKŐ ALKALMAZÁSA BADACSONYTÖRDEMIC KÖZPONTJÁBAN:
FORGALOMCSILLAPÍTOTT ÚTPÁLYA: KISKOCKA (JOBBRA)
JÁRDA: FELEZETT NAGYKOCKA (KÖZÉPEN) ÉS SZABÁLYTALAN KŐ BAZALTZÚZALÉK HÉZAGOLÁSSAL (BALRA FENT)
PUFFER TERÜLET: BAZALT ZÚZALÉK (BALRA LENT)
KERÜLENDŐ PÉLDA: BETONBA RAKOTT SZABÁLYTALAN TERMÉSKŐ NAGY FUGÁKKAL
Fotó: Tunnel Kft.

$$B \leq A \leq 1,5 B$$

$$A \leq C$$

$$A \leq 1,6m$$

A településen jelentős szintkülönbségek határozzák meg az épített környezet kialakításának lehetőségeit. A tereprendezés eszközei közt kell említeni a támfalakat, melyek karakteres elemei a környezetnek, ezáltal figyelmet kell fordítani kialakításukra, anyaghasználatukra, megjelenésükre. A támfalak építése során előnyben kell részesíteni a természetes, vagy hagyományos anyagokat, pl. helyi terméskövet, téglát, esetleg a fát. Tartózkodni kell az ipari jellegű anyaghasználatától és a hagyományos építészettől, mint a flórakosár támfalak, vagy a palával, vagy egyéb táblás anyaggal zsuzott beton megoldásoktól.

A meglévő tájidegen anyaghasználatú falakat célszerű futónövényekkel befuttatni.

A támfalak magassága lehetőleg ne haladja meg egy felnőtt ember szemmagasságát. Ha a szintkülönbség magasabb falat indokol, azt több lépcsőben kell megvalósítani úgy, hogy a két fal közül a felső magassága az alsó támfal magasságának 100 - 150%-a legyen és a két támfal közötti terasz vízszintes vetülete lehetőleg elérje, vagy meghaladja az alsó támfal magasságát.

9

ÁTALAKULÓ TERÜLETEK FEJLESZTÉSE JAVASLATOK KORTÁRS PÉLDÁKON KERESZTÜL

Víz közelében mindig szívesen tartózkodnak az emberek, ezért is preferálandó az Ostorosi-víztároló fejlesztése és bevonása a település életébe, amely nem csak az emberek közérzetére, de az ingatlanok értékére és a település infrastrukturális fejlődésére is nagy hatást gyakorolhat. Pihenésre, kirándulásra, túrákra, horgászatra egyaránt megfelelő helyszín, így ezeknek megfelelően javasolt stégek, épületek, útvonalak kialakítása, természetesen olyan módon, hogy az léptékálló maradjon a település karakterével is.

[145]

[146] A VÉGTELEN HÍD

AARHUS, DÁNIA

építész: Gjøde & Povlsgaard Arkitekter

forrás: <http://www.archdaily.com>

[147] LINHA D'AGUA, LISSZABON PORTUGÁÁLIA, R. MAR-
QUÊS DE FRONTEIRA (JARDIM AMÁLIA
RODRIGUES), FORRÁS: [HTTP://WWW.LINHADEAGUA.PT](http://www.linhaeagua.pt)

[148] LINHA D'AGUA, LISS
FLUVIAL AND TOURIST QUAY OF FOLGOSA
építész: Saraiva + Associados
forrás: <http://www.archdaily.com>

A növények meghatározó részei a településképnek. Megfelelő alkalmazásával különböző hatásokat érhetünk el: egy egységes fasor képes rendezetté tenni a legkaotikusabb utcaképet is, szoliterekkel lehetőségünk van kiemelni helyeket, vagy fókuszpontot képezni, egy fa-, vagy bokorcsoport képes eltakarni a kedvezőtlen átlátásokat, elsimítani, vagy éppen kemelni a szintkülönbségeket és még sorolhatnánk a kedvező esztétikai hatásokat. Mindezek mellett nem feledkezhetünk meg a nagy zöldtömeget képező növények településökológiai hozadékaról sem, hiszen párologtatásukkal csökkentik a levegő hőmérsékletét, növelik a páratartalmat, megkötik a szálló port, összességében javítják a levegő érezhető minőségét.

Fontos, hogy a különböző típusú növényeket (lombhullatók, örökzöldek, talajtakarók, egynyáriak, stb.) helyükön kezeljük és megfelelő arányban jelenjenek meg a közterületeken és a kertekben egyaránt. Kellő mennyiségű, és megfelelő méretű fa ültetésével lehetőség van azok kedvező hatásait kiaknázni, ezzel csökkentve akár a lakóépületek nyári felmelegedését is, feleslegessé téve a légkondicionáló berendezések használatát, ezzel energiát megtakarítva hozzájárulni a fenntarthatósághoz.

FASOROK

Ostoros esetében több helyen is javasolható fasorok telepítése.

Ilyen terület az Egri úti lakópark, ahol a nagyméretű utcafronti zöldfelületek lehetővé, a heterogén épületállomány pedig szükségessé teszik a faültetést.

Szintén javasolható lombhullató fasor telepítése a kiemelt közterületek környezetében, például a temető mellett, valamint a Kossuth Lajos tér környezetében. Nagy lombkoronát nevelő díszfák ültetését javasoljuk a kertvárosias beépítésű területeken (Egri úti lakópark) található kertekben is, ahol a különböző tetőformák látványát hatékonyan oldaná fel a zöldtömeg és lehetőséget teremtene arra, hogy a lakópark, ahogy a neve is mutatja, valóban zöld környezet lehessen az ottlakók számára

A falusias lakóterületeken a hagyományos utcakép részei elsősorban a gyümölcsfák, így ezek ültetése javasolható.

Utcafronti zöldfelületen nem javasoljuk örökzöld cserjék sorban történő, vagy sövényzerű ültetését, mivel képesek a járdát és az útpályát falszerűen elválasztani, csökkentve a térérzetet, valamint egyhangúvá, unalmassá tenni az utcaképet. Az örökzöldek alkalmazása szoliterként (önmagában, fókuszpontot képezve), kisebb csoportként, lehetőleg többféle fajból, fajtából kompozíciót képezve ajánlott mind a közterületi parkokban, mind a kertekben. Ügyelni kell azonban, hogy idegenhonos növényként ne kerüljenek túlsúlyba a lombhullatókkal szemben.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

JAVASOLT SORFA FAJOK / FAJTÁK:

1. GÖMB JUHAR (*Acer platanoides 'Globosum'*)
2. HÚSSZÍNŰ VADGESZTENYE (*Aesculus x carnea*)
3. DÍSZGALAGONYA (*Crataegus x laevigata 'Paul's Scarlet'*)
4. GÖMB KŐRIS (*Fraxinus omus 'Mecsek'*)
5. DÍSZCSERESZNYE (*Prunus serrulata*)
6. KÍNAI DÍSZKÖRTE (*Pyrus x calleryana*)
7. LISZTES BERKENYE (*sorbus aria*)

CSERJÉK, ÉVELŐK

A cserje és évelő felületek fontos elemei a többszintes növényállománynak. Alkalmazhatóak ott, ahol a gyepesítés nem fenntartható, alkalmasak takarásra és kiemelésre, a virágzó fajok pedig a település, vagy a kert díszei.

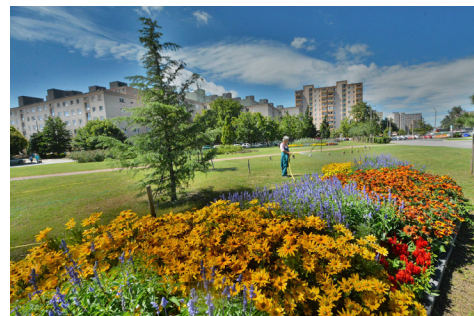
Az utcafronti zöldfelületeken, az árokpartokon jelenleg is több helyen található szép, példaértékű kiültetés.

A kertekben különösen értékesek lehetnek a cserjék, melyek jótékonyan képesek takarni leveleikkel a szomszédok elől, megteremtve a kerti élettér intimitását. A lombhullató fajták kiválóan díszítenek és változatosságot biztosítanak az évszakok során. Jó arányban alkalmazva az örökzöldekkel együtt igazán változatos és mindig dekoratív kert alakítható ki.

EGYNYÁRI VIRÁGÁGYAK

Az egyényári virágok a település közterületeinek díszei lehetnek megfelelő alkalmazás esetén. Szerepük elsősorban a fontos helyek optikai kiemelése. Elsősorban tömegben érvényesülnek, ezért a kisméretű széttagolt kiültetésekkel és virágládákkal, cserepes alkalmazással szemben előnyben kell részesíteni a nagyméretű virágágyakat, melyek lehetőséget teremtenek a tömeges alkalmazásra és a változatos kompozíciók kialakítására.

- [149] ÉVELŐ FELÜLETEK ALKALMAZÁSA AZ ÁROKPARTOK MENTÉN
- [150] VIRÁGZÓ CSERJEFELÜLETEK
- [151]
- [152] NAGYMÉRETŰ VIRÁGÁGYAK (SZEKESFÉHERVAR.HU)

IMPRESSZUM

OSTOROS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

<http://ostoros.hu/>

Böjt László polgármester

Bernáth Mihály főépítész

GENERÁLTERVEZŐ: Poltrade Bt., Mohácsi Katalin, Tölgyesi Diána

SZÖVEG: Grafit Műterem Kft, Varga Piroska, Menkó Márta, Lezsovits Gergely

KIADVÁNSZERKESZTÉS ÉS GRAFIKA : Grafit Műterem Kft, Varga Piroska, Rivó Hedvig

MEG NEM NEVEZETT KÉPEK FORRÁSJEGYZÉKE:

címlap: Carrot Media

Ostoros címere: <https://hu.wikipedia.org>

az 5. fejezet grafikus ábrái a Lechner Tudásközpont honlapjáról származnak, <http://tak.lechnerkozpont.hu/>

BETŰTÍPUS: Open sans, Titillium

KÉSZÜLT: Magyarország kormánya megbízásából, a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

Budapest, 2017.

